

Ștefan-Marius Deaconu, Cezar Mihai Hâj

ROMÂNIA: RAPORT NAȚIONAL EUROGRADUATE 2022

A doua etapă a studiului pilot desfășurat la nivel european privind absolvenții de învățământ superior

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

UEfiscați
Publishing House

București, 2024

EUROGRADUATE 2022

A doua etapă a studiului pilot desfășurat la nivel european
privind absolvenții de învățământ superior

România: raport național

București, 2024

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

București, str. Mendeleev nr. 21-25, Sector 1, cod 010362

Telefon: +40 21 30 23 850; Fax: +40 21 31 15 992

E-mail: office@uefiscdi.ro

www.uefiscdi.ro

Responsabilitatea pentru conținutul materialului aparține autorilor.

Autori:

Ștefan-Marius Deaconu (UEFISCDI)

Cezar Mihai Hâj (UEFISCDI)

Le mulțumim pe această cale colaboratorilor noștri care ne-au sprijinit în diferite etape ale realizării raportului: Viorel Proteasa și Dorin-Adrian Cotet.

Copyright 2024 – UEFISCDI Publishing House.

ISBN 978-606-95918-0-2

Această operă este pusă la dispoziție sub Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăDerivate 4.0 Internațional.

Detaliile pe larg privind exercitarea drepturilor licențiate pot fi parcurse aici: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.ro>.

Prezentul material a utilizat elemente din șablonul de raport național înaintat de echipa consorțiului EUROGRADUATE: *Robert Jühlke (IHS - Institute for Advanced Studies Vienna), Kai Mühleck (DZHW -German Centre for Higher Education Research and Science Studies), Louisa Köppen (DZHW -German Centre for Higher Education Research and Science Studies), Chiara Valentin (IHS - Institute for Advanced Studies Vienna), Henrika Langen (IHS - Institute for Advanced Studies Vienna), Ilinca Fage (IHS - Institute for Advanced Studies Vienna)*

Instituția responsabilă de implementarea studiului în România

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI), București

Consortiul EUROGRADUATE

Centrul German pentru Studii în domeniul Învățământului Superior și Științei (DZHW), Hanovra

Institutul pentru Studii Avansate din Viena (IHS), Viena

Centrul de cercetare în Educație și Piața Muncii, Universitatea din Maastricht

cApStAn linguistic quality control, Brussels/ Philadelphia

Web: www.eurograduate.eu
E-Mail: eurograduate@dzhw.eu

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Cuprins

LISTA DE FIGURI	5
LISTĂ DE TABELE	6
1. INTRODUCERE	7
1.1. UEFISCDI ȘI MONITORIZAREA PARCURSULUI PROFESIONAL AL ABSOLVENȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR	7
1.2. IMPLEMENTAREA EUROGRADUATE 2022 ÎN CONTEXT NAȚIONAL ȘI EUROPEAN	8
2. ASPECTE METODOLOGICE	11
2.1. GRUPUL ȚINTĂ. SELECȚIA RESPONDENȚILOR	11
2.2. COLECTAREA DATELOR	12
2.3. CHESTIONARUL UTILIZAT	12
3. LIMITĂRI	16
4. PROFILUL RESPONDENȚILOR EUROGRADUATE 2022	17
4.1. CARACTERISTICI SOCIALE	17
4.1.1. Anul de absolvire	17
4.1.2. Vârsta medie	18
4.1.3. Sex	20
4.1.4. Cetățenia	22
4.1.5. Studenți internaționali	22
4.1.6. Reședința (general)	22
4.1.7. Reședința (regiune de dezvoltare)	24
4.1.8. Nivelul maxim de educație al familiei	25
4.2. ȘCOLARITATE	26
4.2.1. Ciclul de studii absolvit	26
4.2.2. Domeniul de studiu (EUROGRADUATE)	27
4.2.3. Forma de învățământ	28
4.2.4. Tip de proprietate	28
4.2.5. Media obținută la finalizarea studiilor universitare	29
4.2.6. Limba de studiu	31
4.2.7. Durata studiilor (în luni)	31
4.2.8. Continuitatea studiilor superioare	32
5. INDICE DE PARTICIPARE ÎN EXPERIENȚE INTERNAȚIONALE	33
5.1. DURATA MEDIE A EXPERIENȚELOR INTERNAȚIONALE	33
6. INSERȚIA ÎN PIAȚA MUNCII	35
6.1. ASPECTE METODOLOGICE	35
6.2. ÎN FUNCȚIE DE CARACTERISTICI GENERALE	35
6.2.1. Anul de absolvire	35
6.2.2. Vârsta	36
6.2.3. Sex	37
6.2.4. Alte analize	38
6.3. ÎN FUNCȚIE DE ȘCOLARITATE	39
6.3.1. Ciclul de studii absolvit	39
6.3.2. Domeniul de studiu (EUROGRADUATE)	39
6.3.3. Forma de învățământ	40
6.3.4. Tip de proprietate	41
6.4. STATUT ACTUAL	42
6.4.1. Sectorul de activitate (CAEN Rev. 2)	42
6.4.2. Ocupația și potențialul de supracalificare	42
6.4.3. Liber-profesioniști	47
6.4.4. Sectorul de activitate (public/privat)	48
7. CONCLUZII	50
7.1. CONTEXT, ASPECTE METODOLOGICE ȘI LIMITĂRI	50
7.2. PROFILUL RESPONDENȚILOR EUROGRADUATE 2022	50
7.3. INSERȚIA ÎN PIAȚA MUNCII	52
7.4. RECOMANDĂRI	53

Lista de figuri

FIGURĂ 1. CONTEXTEL ORGANIZAȚIONAL AL STUDIULUI EUROGRADUATE 2022.....	9
FIGURĂ 2. ACTUALIZARE SUMARĂ A PROGRESEROR ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU RECOMANDAREA CONSILIULUI.....	10
FIGURĂ 2. STATELE PARTICIPANTELE LA STUDIUL PILOT EUROGRADUATE 2022.....	10
FIGURĂ 3. REPREZENTAREA NUMĂRULUI DE RESPONDENȚI LA CHESTIONARUL EG 2022 ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ (ÎN RÂNDUL STATELOR PARTICIPANTE).....	17
FIGURĂ 4. VÂRSTA MEDIE ȘI MEDIANA VÂRSTEI RESPONDENȚILOR, ÎN FUNCȚIE DE CICLUL DE STUDII ȘI COHORTĂ.....	18
FIGURĂ 5. DISTRIBUȚIA PE CATEGORII DE VÂRSTĂ A RESPONDENȚILOR DIN GENERAȚIA DE ABSOLVENȚI DIN 2017.....	19
FIGURĂ 6. DISTRIBUȚIA PE CATEGORII DE VÂRSTĂ A RESPONDENȚILOR DIN GENERAȚIA DE ABSOLVENȚI DIN 2021.....	20
FIGURĂ 7. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CICLU DE STUDIU ȘI COHORTĂ (ROMÂNIA).....	21
FIGURĂ 8. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STAT.....	21
FIGURĂ 9. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE LOCALITATEA DE DOMICILIU, PE CICLU DE STUDIU ȘI COHORTĂ (ÎN ROMÂNIA).....	23
FIGURĂ 10. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE LOCALITATEA DE DOMICILIU ȘI DE STAT.....	24
FIGURĂ 11. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE REGIUNEA DE DOMICILIU, CICLU DE STUDIU ȘI COHORTĂ.....	25
FIGURĂ 12. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL MAXIM DE EDUCAȚIE AL FAMILIEI (ROMÂNIA).....	25
FIGURĂ 13. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL MAXIM DE EDUCAȚIE AL FAMILIEI (EG-17).....	26
FIGURĂ 14. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CICLUL DE STUDII ABSOLVIT, PE COHORTE.....	27
FIGURĂ 15. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE DOMENIUL DE STUDIU, CLASIFICAREA EG-8, DERIVATĂ DIN ISCED-F 2013, PE COHORTE.....	28
FIGURĂ 16. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE FORMA DE ÎNVĂȚĂMÂNT, PE COHORTE.....	28
FIGURĂ 17. DISTRIBUȚIA PROCENTUALĂ A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE TIPUL DE PROPRIETATE A INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR, PE COHORTE.....	29
FIGURĂ 18. DISTRIBUȚIA MEDIILOR OBTINUTE LA FINALIZAREA STUDIILOR UNIVERSITARE DE LICENȚĂ, PE COHORTE.....	30
FIGURĂ 19. DISTRIBUȚIA MEDIILOR OBTINUTE LA FINALIZAREA STUDIILOR UNIVERSITARE DE MASTER, PE COHORTE.....	30
FIGURĂ 20. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CONTINUITATEA STUDIILOR SUPERIOARE, ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ ȘI CICLU DE STUDII.....	32
FIGURĂ 21. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE RATA DE OCUPARE, PE COHORTE.....	35
FIGURĂ 22. DIAGRAMĂ BOXPLOT REPREZENTÂND DISTRIBUȚIILE DE FRECVENȚĂ ÎN FUNCȚIE DE VÂRSTA MEDIE (ÎN MOMENTUL SONDAJULUI) ȘI STATUSUL OCUPAȚIONAL ALE RESPONDENȚILOR.....	36
FIGURĂ 23. VÂRSTA MEDIE LA FINALIZAREA STUDIILOR A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ, CICLU DE STUDIU ȘI STATUSUL OCUPAȚIONAL (2021).....	36
FIGURĂ 24. MEDIANA VÂRSTEI RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ, CICLU DE STUDIU ȘI STATUSUL OCUPAȚIONAL.....	37
FIGURĂ 25. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE SEX, STATUS OCUPAȚIONAL, CICLU DE STUDIU ȘI COHORTĂ.....	38
FIGURĂ 26. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUS OCUPAȚIONAL, CICLU DE STUDII ȘI COHORTĂ.....	39
FIGURĂ 27. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUS OCUPAȚIONAL, CICLU DE DOMENIU DE STUDIU EG-8 ȘI COHORTĂ.....	40
FIGURĂ 28. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUS OCUPAȚIONAL, FORMA DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI COHORTĂ.....	41
FIGURĂ 29. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUS OCUPAȚIONAL, TIP DE PROPRIETATE A INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR ȘI COHORTĂ.....	41
FIGURĂ 30. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE POTENȚIALUL DE SUPRACALIFICARE ȘI SECTORUL DE ACTIVITATE (CAEN REV. 2).....	46
FIGURĂ 31. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE POTENȚIALUL DE SUPRACALIFICARE ȘI DOMENIUL DE STUDIU (EG-8).....	46
FIGURĂ 32. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUTUL DE LIBER-PROFESIONIST, PE COHORTE ȘI CICLU DE STUDIU.....	47
FIGURĂ 33. DISTRIBUȚIA ABSOLVENȚILOR PE DOMENII DE STUDIU EG-8, ÎN FUNCȚIE DE STATUTUL DE LIBER-PROFESIONIST.....	48
FIGURĂ 34. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CICLUL DE STUDII, SECTORUL DE ACTIVITATE (PUBLIC SAU PRIVAT) ȘI COHORTĂ.....	48
FIGURĂ 35. VÂRSTA MEDIE ÎN MOMENTUL ABSOLVIRII (ÎN ANI) A RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CICLUL DE STUDII, SECTORUL DE ACTIVITATE (PUBLIC SAU PRIVAT) ȘI COHORTĂ.....	49

Listă de tabele

TABEL 2. INFORMAȚII PRIVIND COHORTELE DE ABSOLVENȚI DE STUDII UNIVERSITARE CHESTIONATE ÎN CADRUL STUDIULUI PILOT EUROGRADAUTE 2022.....	11
TABEL 1. CORELAREA DINTRE DENUMIREA DOMENIULUI DE STUDIU ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI ENGLEZĂ, CU 8 SAU 20 DE CATEGORII, UTILIZATĂ ÎN CADRU STUDIULUI PILOT EG 2022.	14
TABEL 2. MEDIANA MEDIILOR OBTINUTE LA FINALIZAREA STUDIILOR UNIVERSITARE, PE COHORTE ȘI CICLU DE STUDIU.....	31
TABEL 3. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE PERIOADA DE STUDIU, PE COHORTĂ ȘI PE CICLUL DE STUDIU.....	31
TABEL 4. INDICELE DE PARTICIPARE ÎN EXPERIENȚE ȘI MOBILITĂȚI INTERNAȚIONALE, ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ ȘI CICLU DE STUDIU.	33
TABEL 5. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE DURATA MEDIE A EXPERIENȚELOR INTERNAȚIONALE, PE COHORTE.	34
TABEL 6. TESTUL CHI-PĂTRAT PENTRU STABILIREA LEGĂTURII STATISTICE ÎNTRE STATUTUL DE OCUPAT AL ABSOLVENȚILOR ȘI DIFERITE VARIABLE.	38
TABEL 7. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE DIVIZIUNEA DIN CAEN REV. 2.	42
TABEL 8. CORESPONDENȚA ÎNTRE NIVELUL DE CALIFICARE ISCO-08 ȘI TIPOLOGIA GENERALĂ DE OCUPAȚII.	43
TABEL 9. NIVELUL DE CALIFICARE ÎN FUNCȚIE DE GRUPA MAJOR INDICATĂ DIN CLASIFICAREA OCUPAȚIILOR DIN ROMÂNIA.	44
TABEL 10. TESTUL CHI-PĂTRAT PENTRU STABILIREA LEGĂTURII STATISTICE ÎNTRE STATUTUL DE SUPRACALIFICAT AL ABSOLVENȚILOR ȘI DIFERITE VARIABLE.	45
TABEL 11. DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE STATUTUL DE SUPRACALIFICAT ȘI COHORTĂ, CICLU DE STUDIU ABSOLVIT, CONTEXT FAMILIAL EDUCAȚIONAL ȘI GEN.	45

1. Introducere

1.1. UEFISCDI și monitorizarea parcursului profesional al absolvenților de învățământ superior

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) a realizat mai multe demersuri de-a lungul timpului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților. Primele studii care au vizat monitorizat inserția absolvenților de învățământ superior din România au vizat promoțiile 2005 și 2009, respectiv 2006 și 2010, fiind realizate în paralel cu dezvoltarea sistemului Studenți, Absolvenți și Piața Muncii (SAPM), care a fost utilizat totodată în vederea colectării comparative a datelor privind absolvenții de învățământ universitar din promoțiile 2010 și 2014.

Cel mai semnificativ pas înainte a fost realizat prin intermediul proiectului „Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc” (POCU-INTL), derulat de UEFISCDI în parteneriat cu Ministerul Educației (MED) în perioada 2018 – 2022. În cadrul acestuia a fost dezvoltat Chestionarul Național privind Angajabilitatea Absolvenților de Învățământ Superior (CNAAIS), un instrument de cercetare utilizat pentru măsurarea angajabilității absolvenților de învățământ superior.

CNAAIS, a fost deschis pentru completare între 17 noiembrie 2021 și 28 februarie 2022, și a fost finalizat de 8.857 de absolvenți din anii universitari 2015/2016 și 2019/2020. Alegerea unui sondaj online a fost influențată de mai mulți factori. Accesibilitatea pe dispozitive mobile, precum telefoane și tablete, a facilitat răspunsul participanților. Infrastructura folosită a fost similară cu cea a Chestionarului Național Studentesc. Pe fondul pandemiei de Covid-19, sondajele online au devenit o alegere populară printre cercetători, datorită eficienței și costurilor reduse. Alte motive includ dificultatea interacțiunii directe din cauza situației epidemiologice, lipsa de informații fiabile despre domiciliul absolvenților și succesul anterior cu infrastructura similară. De asemenea, colectarea și procesarea datelor online a fost mai eficientă, iar abordările variate ale universităților în relația cu absolvenții au necesitat o abordare flexibilă.

CNAAIS a identificat o serie de tendințe legate de integrarea absolvenților de studii superioare în piața muncii la diferite momente temporale. *Studiul privind angajabilitatea absolvenților de învățământ superior din România (2021)*¹ a pornit de la trei întrebări esențiale de cercetare: ce caracteristici influențează angajabilitatea, cum evoluează perspectivele de angajare în timp, respectiv care a fost impactul pandemiei de Covid-19 asupra traseului educațional sau profesional al absolvenților de învățământ superior. Angajarea absolvenților de învățământ superior este influențată de factori precum sexul, locul nașterii, domiciliul la momentul înscrierii, media la Bacalaureat, anul absolvirii și instituția de învățământ. Alte variabile relevante includ contextul socioeconomic, stocul de educație în familie și dacă sunt primii studenți în familie. Experiențele educaționale și profesionale ale absolvenților, precum stagiile de internship, activitățile de voluntariat și mobilitățile internaționale, pot, de asemenea, să afecteze angajabilitatea. În ceea ce privește tranziția și inserția în piața muncii, s-au examinat variabile precum câștigurile salariale, statutul de liber-profesionist și timpul petrecut în căutarea unui loc de muncă post-absolvire. Aceste informații sunt relevante pentru a înțelege

¹ Studiul poate fi parcurs la adresa web: <https://editura.uefiscdi.ro/13-studiu-privind-angajabilitatea-absolventilor-de-invatamant-superior-din-romania-2021>

dinamica angajării absolvenților de învățământ superior și factorii care influențează acest proces.

Tot în 2022, a fost creată platforma <https://angajabilitate.uefiscdi.ro>. Aceasta oferă posibilitatea de a vizualiza rezultatele CNAAIS. De asemenea, pentru prima dată în România, pe această platformă s-a introdus un modul care arată evoluția profesională a absolvenților din învățământul superior, generat prin interconectarea dintre REVISAL și RMU. Informațiile prezentate pe platformă includ detalii despre situația profesională a absolvenților după un anumit interval de timp, concordanța dintre studii și joburi, veniturile, tipul de angajator și caracteristicile regionale ale absolvenților.

1.2. Implementarea EUROGRADUATE 2022 în context național și european

În 2020, în conformitate cu Cartarea politicilor și practicilor existente la nivelul statelor membre UE și EEA cu privire la monitorizarea absolvenților² și Raportul privind foile de parcurs naționale în constituirea Rețelei europene de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților³, România (alături de Grecia) a fost statul care se află cel mai în urmă cu privire la implementarea Recomandării Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților (2017/C 423/01⁴, fiind la 6 (șase) ani distanță de acel moment.

Studiul EUROGRADUATE 2022 reprezintă o a doua etapă pilot din cadrul unui sondaj realizat la nivel european cu obiectivul de a monitoriza parcursul absolvenților de învățământ superior. Principalul său scop este de a furniza date și genera analize privind rezultatele absolvirii studiilor superioare într-o manieră care să permită:

- Realizarea unor comparații la nivel internațional și desfășurarea unor cercetări la nivel național;
- Corelarea elementelor de profil ale absolvenților cu experiența educațională, datele privind angajabilitatea, mobilitatea educațională sau socială;
- Diferențierea seturilor de date în funcție de nivelul de studiu;
- Rezultate comparative pe termen scurt (T+1) și mediu (T+5) după absolvire.

Ulterior desfășurării primului studiu pilot, derulat în 2018, EUROGRADUATE 2022 continuă să reprezintă o sursă principală de informație privind absolvenții de învățământ superior, utilizând o colecție de date sistematizată și structurată. Sondajul a fost implementat în 18 țări (cu doar 8 state participante în cadrul primului exercițiu pilot Eurograduate, în 2018), aplicând standarde și metode comune pentru a colecta și prelucra date comparabile și de încredere.

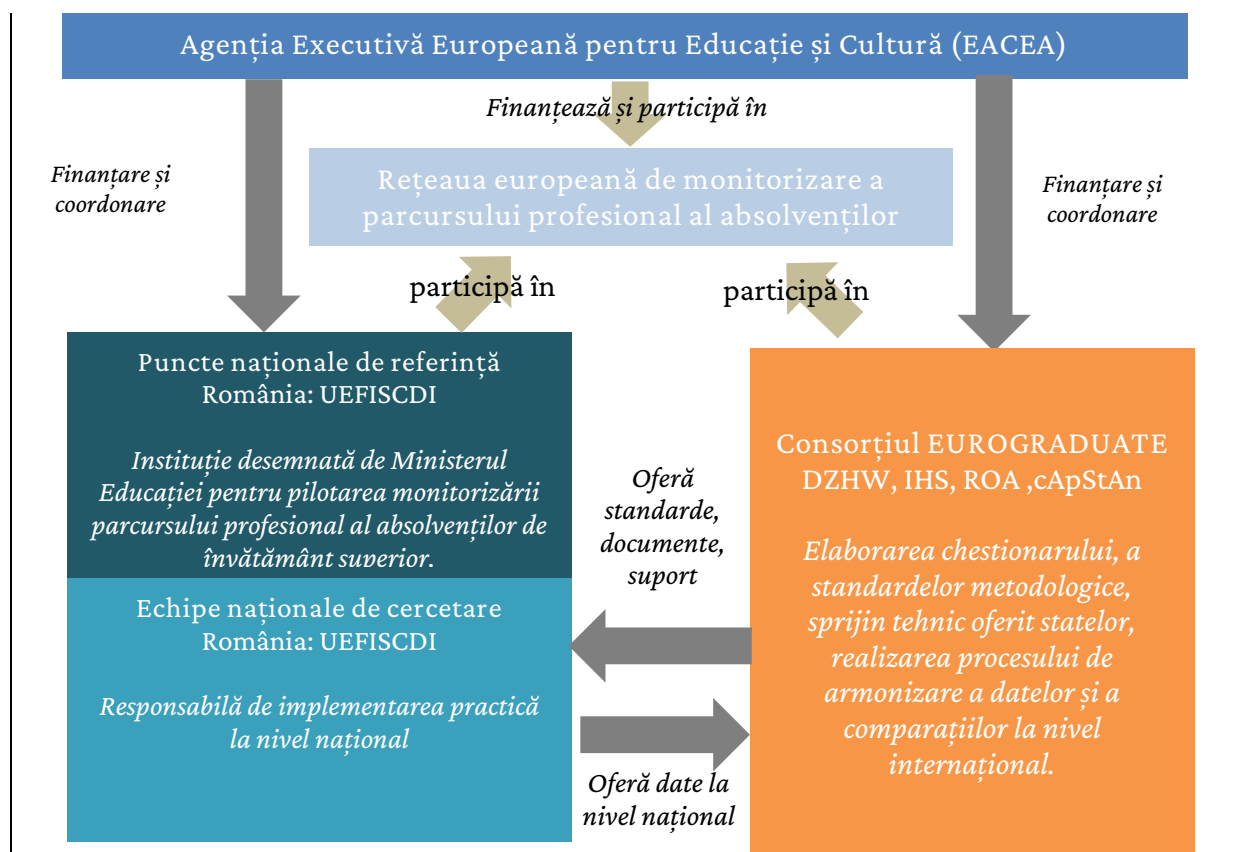
În acest sens, Ministerul Educației a desemnat UEFISCDI, ca Punct național de referință privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților și organism desemnat pentru realizarea sondajului pilot Eurograduate 2022, în conformitate cu prevederile OM nr. 5.241/2021. Activitatea României în cadrul studiului Eurograduate 2022 a fost susținută prin intermediul proiectului *Enhancing Graduate Tracking in Romania: Gathering Qualitative and European-level Compatible Data* (EURONES-RO), finanțat printr-un grant Erasmus+.

² Documentul poate fi parcurs la adresa web: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/93231582-a66c-11ea-bb7a-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

³ Documentul poate fi parcurs la adresa web: <https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/graduate-tracking-capacity-building-country-roadmaps-report.pdf>

⁴ Documentul poate fi parcurs la adresa web: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1209\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1209(01)&from=EN)

Figură 1. Contextul organizațional al studiului EUROGRADUATE 2022

Implementarea studiului pilot EUROGRADUATE 2022 a fost prevăzută a se realiza astfel încât România să se alinieze *Recomandărilor Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților* în ceea ce privește incluziunea programelor de studii absolvite, incluziunea cât mai multor categorii de absolvenți, colectarea unor date longitudinale de calitate sau diseminarea și utilizarea datelor.

În 2023, un raport al ECORYS destinat Comisiei Europene a indicat România printre statele care au înregistrat progrese complete sau aproape complete la nivel național în ceea ce privește recomandările Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților. Raportul a consemnat progresul înregistrat de România în urma implementării CNAAIS, a lansării platformei angajabilitate.uefiscdi.ro, precum și a participării la studiul pilot EUROGRADUATE 2022. România se află în această categorie alături de state precum Austria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Irlanda, Italia, Olanda, Norvegia, Suedia sau Slovacia.

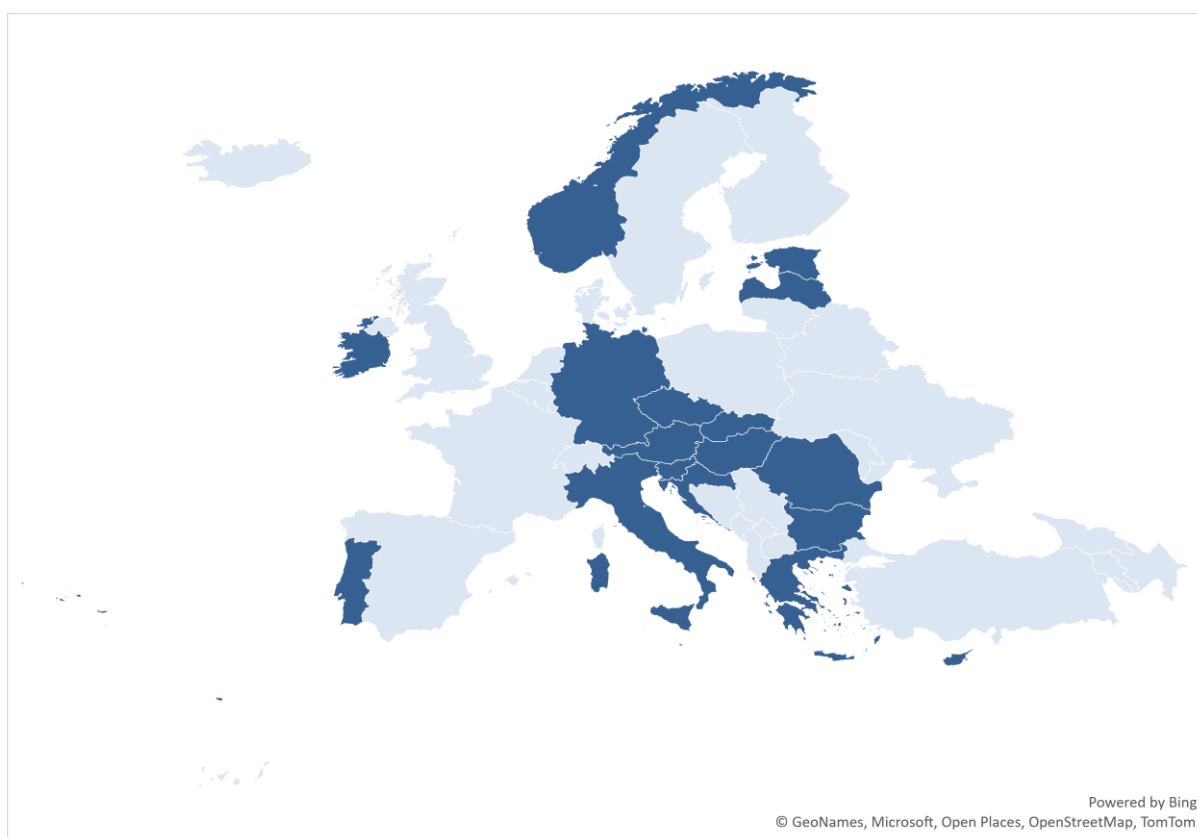
Figură 2. Actualizare sumară a progreselor înregistrate în raport cu recomandarea Consiliului⁵.

Countries' progress against the 2017 Council Recommendations	
Countries with complete or almost complete national level progress against the Council Recommendations	AT, DK, EE, FI, FR, IE, IT, NL, NO, RO, SE, SK
Countries with good progress against the Council Recommendations but which still present some gaps.	CZ, DE, ES, HR, HU, LV, MT, PL, SI
Countries with limited progress against the Council Recommendations	BG, CY, EL, LT, LU, PT
Countries with little or no progress against the Council Recommendations.	BE-FR, BE-NL, LI

Source: Ecorys' analysis of Country Experts' contributions

Consortiul responsabil de implementarea EUROGRADUATE 2022 este format din Centrul German pentru Studii în domeniul Învățământului Superior și Științei (DZHW), Centrul de cercetare în Educație și Piața Muncii din Hanovra, Universitatea din Maastricht (ROA) și Institutul pentru Studii Avansate din Viena (IHS), cApStAn.

Figură 3. Statele participante la studiul pilot EUROGRADUATE 2022.

⁵ Update on national level graduate tracking capabilities. Progress against the Council Recommendation of 20 November 2017 on Tracking Graduates, ianuarie 2023, p. 5.

2. Aspecte metodologice

2.1. Grupul țintă. Selecția respondenților.

Grupul țintă vizat de studiu este reprezentat de generațiile de absolvenți anii universitari 2017, respectiv 2021. Sunt vizați absolvenții care au finalizat studii universitare de licență (ISCED 6) sau de master (ISCED 7). România a inclus și absolvenți ai unor instituții de învățământ superior cu profil militar⁶. Absolvenții de studii universitare de doctorat nu au fost incluși în grupul țintă.

Tabel 1. Informații privind cohortele de absolvenți de studii universitare chestionate în cadrul studiului pilot EUROGRADUATE 2022.

	Prima cohortă de absolvenți	A doua cohortă de absolvenți
Anul absolvirii	2017	2021
Anul academic al absolvirii	2016/2017	2020/2021
Distanța în momentul implementării chestionarului (2022) față de absolvire	5 ani	Un an
Notatie	T+5	T+1

Consortiul EUROGRADUATE a propus un șablon de lucru în vederea realizării eșantioanelor la nivel național. Ulterior întâlnirilor avute cu reprezentanții consorțiului care gestionează studiul pilot, respectiv a interogării datelor din platforma ANS în ceea ce privește absolvenții de studii superioare din România, a fost stabilit o populație reprezentativă de 54.217 respondenți pentru cele două generații.

Totuși, datorită ratei scăzute de răspuns, invitațiile au fost extinse la întreaga populație de absolvenți din cele două generații chestionate care au avut o adresă de email considerată a fi valabilă. În final, numărul total de invitații transmise a fost de 149.065, dintr-un total de 213.119 de absolvenți înregistrați în RMU. Numărul total de răspunsuri obținut este de 1.545. Toate acestea au fost luate în considerare în analiza datelor pentru studiul pilot EUROGRADUATE 2022.

Infrastructura dezvoltată de UEFISCDI a permis contactarea absolvenților, prin intermediul datelor colectate în Registrul Matricol Unic, unde au fost adăugate adresele de email personale în cazul unui număr semnificativ de absolvenți. Această infrastructură a fost utilizată într-un mod eficient în cazul aplicării Chestionarului Național Studentesc (CNS) și a Chestionarului Național privind Angajabilitatea Absolvenților de Învățământ Superior (CNAAIS). Datele colectate în urma aplicării sondajului pilot au fost corelate cu unele privind caracteristicile socio-economice ale absolvenților, pornind de la variabilele colectate prin intermediul RMUR. Procesul a respectat legislația cu privire la protejarea datelor cu caracter personal adoptată atât la nivel național (Legea nr. 190/2018), cât și la nivelul Uniunii Europene (Regulamentul (UE) 2016/679 general privind protecția datelor).

Contactarea participanților la sondajul online a început în data de 14.11.2022, fiind transmise 47.680 de invitații dintr-un număr total inițial de 54.217 respondenți⁷. Ulterior, până la

⁶ Au existat respondenți de la următoarele instituții cu profil militar: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța, Academia Tehnică Militară „Ferdinand I” din București.

⁷ Echipa națională de cercetare a realizat o analiză privind modul în care au reacționat respondenții la invitația de a completa chestionarul EUROGRADUATE 2022. Astfel, dintre cei 47.680 de absolvenți invitați într-o primă etapă să completeze chestionarul, 18,59% (8.864) au deschis invitația transmisă pe email. 2,66% (1.267) au deschis link-ul din invitație, în timp ce 1,33% au început completarea chestionarului. Procentul de chestionare completate este

sfârșitul lunii decembrie 2022 au fost transmise și restul de invitați. Un al doilea val de invitații a fost transmis în ianuarie 2023, totalizând un număr de 60.319 invitații. Ultimul val de invitații a fost transmis în aprilie 2023, conținând un număr de 40.853 invitații.

Ulterior, pentru a limita eroarea provocată de auto selecția participanților a fost limitată prin aplicarea unei ponderi care ține cont de cohortă, tipul de instituție de învățământ superior și sex. Aceasta a fost raportată la populația chestionată, nu la întreaga populație de absolvenți care a finalizat studiile universitare în cele două generații.

2.2. Colectarea datelor

Echipele de cercetare din fiecare țară au avut la dispoziție două opțiuni pentru a invita absolvenții eligibili la sondaj: fie să invite întregul grup țintă (recensământ), ceea ce a fost recomandat în special țărilor cu un număr anual mai mic de absolvenți de învățământ superior, fie să extragă un eșantion din acesta. În ambele cazuri, răspunsurile rezultate au fost supuse unei proceduri de ponderare statistică pentru a ține cont de lipsa de răspuns și de suprareprezentarea și subreprezentarea anumitor subgrupuri de absolvenți în cadrul sondajului. Această ponderare a fost ajustată în funcție de anul absolvirii, nivelul diplomei, domeniul de studiu, vârsta și sexul; în unele țări, au fost luate în considerare și caracteristici suplimentare de ponderare, cum ar fi tipul și regiunea instituției de învățământ superior absolvite.

În ceea ce privește cadrul de eșantionare și informațiile de contact, trebuie luate în considerare două detalii importante: În primul rând, echipele de cercetare din unele țări au putut selecta și contacta absolvenții pe baza unui registru central, în timp ce alte țări au trebuit să implice instituțiile de învățământ superior separate pentru a contacta absolvenții - acestea au optat, în general, pentru metoda recensământului (lăsând instituțiile să invite toți absolvenții din grupul țintă), care a fost sugerată pentru a simplifica coordonarea cu numeroasele instituții. În al doilea rând, o persoană poate deține două sau mai multe diplome de învățământ superior din anii țintă, în special atunci când continuă cu un program de masterat după o diplomă de licență. Astfel de cazuri au putut fi identificate doar atunci când ambele/toate aceste programe au fost înregistrate în aceeași bază de date de contact (de exemplu, aceeași instituție sau aceeași țară cu o bază de date centrală). Având în vedere numărul mic de persoane vizate în țările care au identificat astfel de cazuri (~1%) și efortul de răspuns, posibilitatea ca o persoană să fi răspuns de mai multe ori este evaluată ca fiind neglijabilă.

Faza de bază pe teren s-a desfășurat între noiembrie 2022 și februarie 2023. Cipru, Letonia, Malta, Slovenia și Germania au efectuat o colectare de date întârziată și/sau prelungită, care a variat de la faza de bază pe teren până în iulie 2023. Ponderile utilizate în cadrul studiului au fost calculate și validate de consorțiul EUROGRADUATE, pornind de la datele trimise de echipa națională de cercetare.

2.3. Chestionarul utilizat

Chestionarul utilizat pentru implementarea studiului pilot EUROGRADUATE 2022 a fost realizat ținând cont de următoarele aspecte:

de 0,58% indicând o rată mică de răspuns raportat la populația totală. Rata de completare a celor care au început completarea chestionarului este de 49,6%, ceea ce indică faptul că pregătirea din punct de vedere tehnic a platformei chestionarului a permis completarea în condiții optime.

- a. Chestionarul aplicat în cadrul primului sondaj pilot EUROGRADUATE 2018, îmbunătățit și modificat ținând cont de îmbunătățirile de ordin metodologic rezultate în urma implementării acestuia;
- b. Recomandările Rețelei europene privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților de învățământ superior;
- c. Subiecte de relevanță pentru politicile în domeniu (ex. impactul Covid-19, integrarea subiectelor privind sustenabilitatea în cadrul programelor de învățământ).
- d. Comparabilitatea cu alte anchete realizate la nivel internațional privind educația și ocuparea forței de muncă.

Studiul pilot EUROGRADUATE 2022 a urmărit colectarea a trei seturi de date, în funcție de opțiunea fiecărui stat participant:

- *Informații esențiale (A)* – Setul minim de date necesar a fi colectat vizând mediul socio-economic, studiile absolvite, mobilitatea și angajabilitatea absolvenților de învățământ superior. România a optat pentru acest set.
- *Informații recomandate (B)* – informații suplimentare referitoare la educația, procesul de angajare, satisfacția sau parcursul în carieră.
- *Modulul european (C)* – Colectarea de informații referitoare la misiunea socială și alte aspecte non-economice referitoare la învățământul superior (ex. angajament civic, cetățenie activă, integrare socială, bunăstare).

Din cele 18 state membre UE,

- 10 țări au aplicat întregul set de întrebări: Austria, Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Germania, Letonia, Malta, Portugalia, Slovenia, Slovacia, Republica Cehă.
- 4 țări au chestionat pachetul de două module: Estonia, Croația, Ungaria și Norvegia.
- 3 țări au intervievat doar informațiile esențiale: Grecia, Italia, România
- o țară (Irlanda) nu a furnizat microdate, ci doar indicatori agregați pentru sistemul său de învățământ superior.

Țările cu o anchetă preexistentă privind absolvenții au avut opțiunea de a furniza informații din rezultatele anchetei lor existente, în loc să implementeze chestionarul principal; această opțiune a fost utilizată de Germania și Italia.

Pornind de la cele trei seturi de date, chestionarul rezultat a fost divizat în mai multe secțiuni, după cum urmează:

- A. *Studii absolvite*: detalii despre programul de studii absolvit în învățământul universitar (domeniu de studiu, instituția de învățământ superior), admiterea, alte forme de educație, experiența internațională și de muncă pe parcursul studiilor;
- B. *Experiența în muncă*: detalii privind intrarea în piața muncii, condiții și caracteristici ale locului de muncă;
- C. *Competențe*: Autoevaluarea respondenților privind nivelul lor și cel cerut la locul de muncă pentru 12 competențe;
- D. *Mobilitate*: Localitatea de reședință înaintea desfășurării programului de studiu, motivații personale privind mobilitatea;
- E. *Context personal și social*: vârstă, sex, migrație și cetățenie, mediul familial, detalii despre partener și părinte, starea generală de sănătate;
- F. *Impactul social al studiilor*: Elemente privind viața personală, angajament politic și atitudine civică.

Fiecare echipă națională de cercetare a tradus, adaptat și implementat chestionarul în cadrul unui sondaj online. Consorțiul EUROGRADUATE a asigurat un control lingvistic privind traducerea în vederea maximizării comparabilității rezultatelor prin prisma înțelegerii întrebărilor de către respondenți. La nivel național, chestionarele au putut fi accesate doar cu link-uri personalizate, distribuite individual respondenților din grupul țintă, fiind prevenite astfel accesări externe ale chestionarului, respectiv colectarea de date generate automat.

Șablonul de lucru a prevăzut o împărțire a domeniilor de studiu pornind de la clasificarea internațională ISCED F – 2013, care a fost extrapolată la 20 categorii. În vederea corelării domeniilor de studii *Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare* a fost utilizată recomandarea Autorității Naționale pentru Calificării, adoptată prin OMed nr. 3.725/2023 *privind aprobarea utilizării domeniilor de studii ISCED F-2013 pentru corelarea Nomenclatorului domeniilor de studii universitare realizat de către Ministerul Educației.*

Tabel 2. Corelarea dintre denumirea domeniului de studiu în limba română și engleză, cu 8 sau 20 de categorii, utilizată în cadrul studiului pilot EG 2022.

	Denumirea domeniului de studiu EG-20 (RO)	Field name EG-20 (EN)		Denumirea domeniului de studiu EG-8 (RO)	Field name EG-8 (EN)
0	Programe generice	Generic programmes and unknown	8	Altele	Other
1	Științele educației	Education Science	1	Științele educației și formarea cadrelor didactice	Education and Teacher Training
2	Formarea cadrelor didactice cu specializare pe o anumită disciplină	Teacher Training	1	Științe educației și formarea cadrelor didactice	Education and Teacher Training
3	Arte	Arts	2	Arte și științe umaniste	Arts and Humanities
4	Științe umaniste (cu excepția studiului limbilor)	Humanities	2	Arte și științe umaniste	Arts and Humanities
5	Studiul limbilor	Languages	2	Arte și științe umaniste	Arts and Humanities
6	Științe sociale, jurnalism și informare	Social sciences, journalism and information	3	Științe sociale și Jurnalism	Social Sciences and Journalism
7	Psihologie	Psychology	3	Științe sociale și Jurnalism	Social Sciences and Journalism
8	Afaceri și administrație	Business and administration	4	Afaceri, Administrație, Drept	Business, Administration, Law
9	Drept	Law	4	Afaceri, Administrație, Drept	Business, Administration, Law
10	Științele naturale, matematică și statistică	Natural sciences, mathematics and statistics	6	Științe naturale (inclusiv Matematică)	Natural Sciences (including Mathematics)
11	Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)	ICT	7	Tehnologie și Inginerie	Technology and Engineering
12	Inginerie, producție și construcții	Engineering, manufacturing and construction	7	Tehnologie și Inginerie	Technology and Engineering
13	Arhitectură și construcții	Architecture and town planning	7	Tehnologie și Inginerie	Technology and Engineering

	Denumirea domeniului de studiu EG-20 (RO)	Field name EG-20 (EN)		Denumirea domeniului de studiu EG-8 (RO)	Field name EG-8 (EN)
14	Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare	Agriculture, forestry, fisheries and veterinary	8	Altele	Other
15	Medicină și stomatologie	Medicine, Dental Studies	5	Sănătate	Health
16	Sănătate	Health	5	Sănătate	Health
17	Farmacie	Pharmacy	5	Sănătate	Health
18	Îngrijire și asistență socială	Welfare	5	Sănătate	Health
19	Servicii	Services	8	Altele	Other

3. Limitări

În ciuda eforturilor derulate atât la nivelul echipei naționale de cercetare, cât și în cadrul consorțiului EUROGRADUATE 2022, demersul realizat la nivel european are o serie de limitări de ordin conceptual și privind implementarea studiului.

- Baza de date cu adresele de email ale studenților din Registrul Matricol Unic conține un procent semnificativ de adrese de email care nu sunt valabile (aproximativ 30%).
- Din cauza unor algoritmi interni ai administratorilor serviciilor de email, anumite invitații ajung în alte categorii de email decât *Inbox*, precum *Spam* sau *Promotions* (suita Google), în ciuda eforturilor echipei de cercetare de a utilizat servicii de comunicare cu utilizatorii recunoscute în domeniu.
- Lipsa de interes cu privire la subiectul studiului pilot, precum și lipsa unor stimulente pentru a-l completa (prin comparație cu alte state care implementează acest studiu).
- Insuficienta cunoaștere a ocupațiilor și domeniilor de activitate din cadrul economiei naționale, ilustrate prin Clasificarea ocupațiilor din România sau Clasificarea activităților din activitatea națională.
- Numărul scăzut de respondenți înregistrat pentru anumite categorii potențiale a fi analizate. Acestea nu au fost relevante din punct de vedere statistic, fapt care a determinat eliminarea lor din cadrul analizei.
- Posibila raportare a grupului țintă la acest demers european ca fiind unul prea „îndepărtat” în raport cu necesitățile și prioritățile personale.
- Modificarea titlului invitației și a conținutului mesajului adresat respondenților astfel încât accentul să fie pus pe importanța la nivel național a colectării acestor date.

De asemenea, studiul de față reprezintă un raport preliminar realizat la nivelul României care conține următoarele limitări:

- Rata de participare la chestionar este de aproximativ 1%: 0,8% pentru cohorta 2017 (din 67.302 invitații) și 1,2% pentru cohorta 2021 (din 81.767 invitații). Efectele generate de autoselecție pot determina, în ciuda aplicării unor ponderi, o serie de percepții deformate asupra unor răspunsuri. Rezultatele trebuie privite și în contextul rezultatelor anterioare, obținute, în principiu, prin intermediul CNAAIS.
- Au fost utilizate variabile diferite de cele utilizate la nivel național, fapt care implică de asemenea o raportare diferențiată asupra rezultatelor. Spre exemplu, în definirea unui absolvent în cadrul CNAAIS s-a luat în considerare doar dacă acesta este ocupat sau nu. EUROGRADUATE 2022 a introdus o nouă categorie: „în afara pieței muncii”, ceea ce distorsionează prezentarea rezultatelor în raport cu rezultatele din studiile anterioare privind angajabilitatea absolvenților de învățământ superior.

4. Profilul respondenților EUROGRADUATE 2022

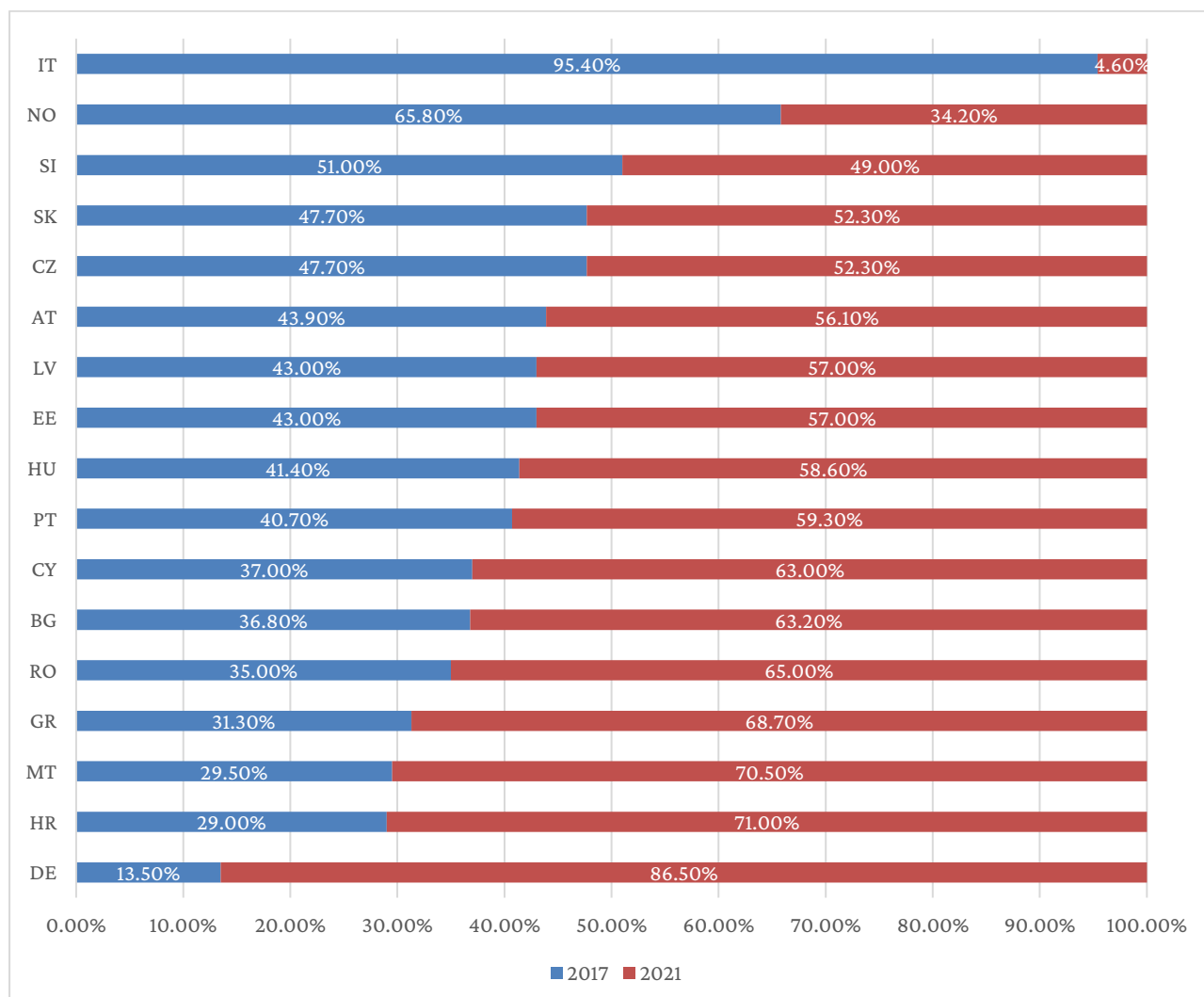
4.1. Caracteristici sociale

Datele prezentate în cadrul acestui capitol sunt cele rezultate în urma colectării datelor prin intermediul sondajului pilot Eurograduate 2022 și nu conțin prelucrări de ordin statistic (ponderări). Pornind de la anul de absolvire, au fost cuprinse informații privind vârsta medie, sexul, cetățenia, participarea studenților internaționali, reședința sau nivelul de educație maxim în familia/apartinătorii absolvenților chestionați.

4.1.1. Anul de absolvire

În România, numărul total de respondenți la studiul pilot Eurograduate 2022 a fost de 1.545, dintre care 35,00% îl reprezintă absolvenții din anul universitar 2017, respectiv 65,00% îl reprezintă cei din anul universitar 2021.

Figură 4. Reprezentarea numărului de respondenți la chestionarul EG 2022 în funcție de cohortă (în rândul statelor participante)

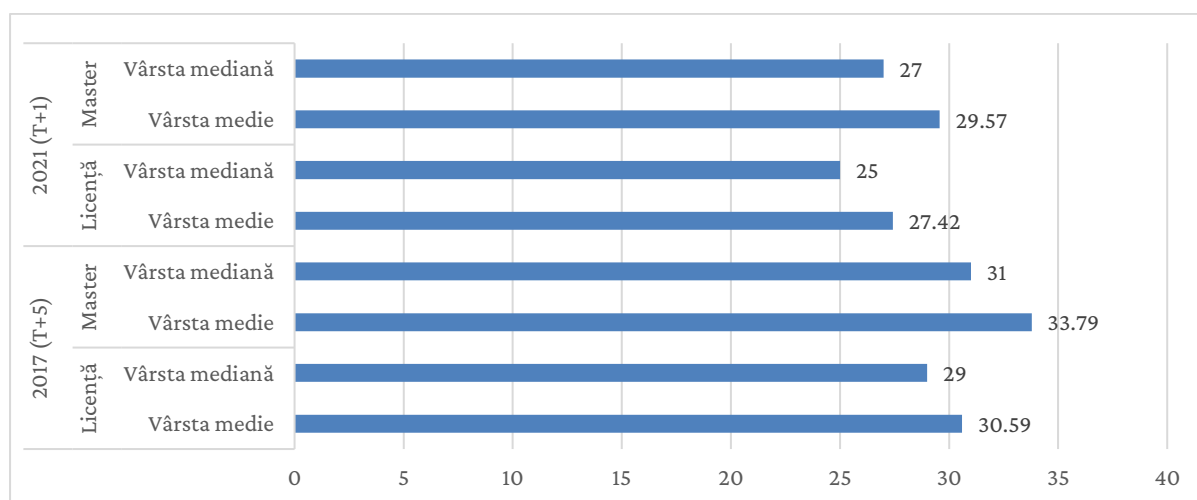

În rândul statelor participante, cel mai mare procent respondenți la nivel național din cohorta 2017 s-a înregistrat în Italia (95,40%), Norvegia (65,80%), Slovenia (51,00%). În ceea ce privește cel mai mare procent de absolvenți din cohorta 2021, acesta a fost înregistrat în Germania (86,50%), Croația (71,00%) sau Malta (70,50%).

4.1.2. Vârsta medie

În România, după cum era de așteptat, vârsta absolvenților respondenți la un an de la absolvirea studiilor de licență ($T+1 = 27,42$ ani) este mai mică decât în cazul generației care a finalizat studiile universitare în urmă cu cinci ani ($T+5 = 30,59$ ani). Totuși, chiar dacă există 4 ani diferență între cele două generații, diferența între vârsta medie înregistrată a fost de 3,17 ani.

Figură 5. Vârsta medie și mediana vârstei respondenților, în funcție de ciclul de studii și cohortă.

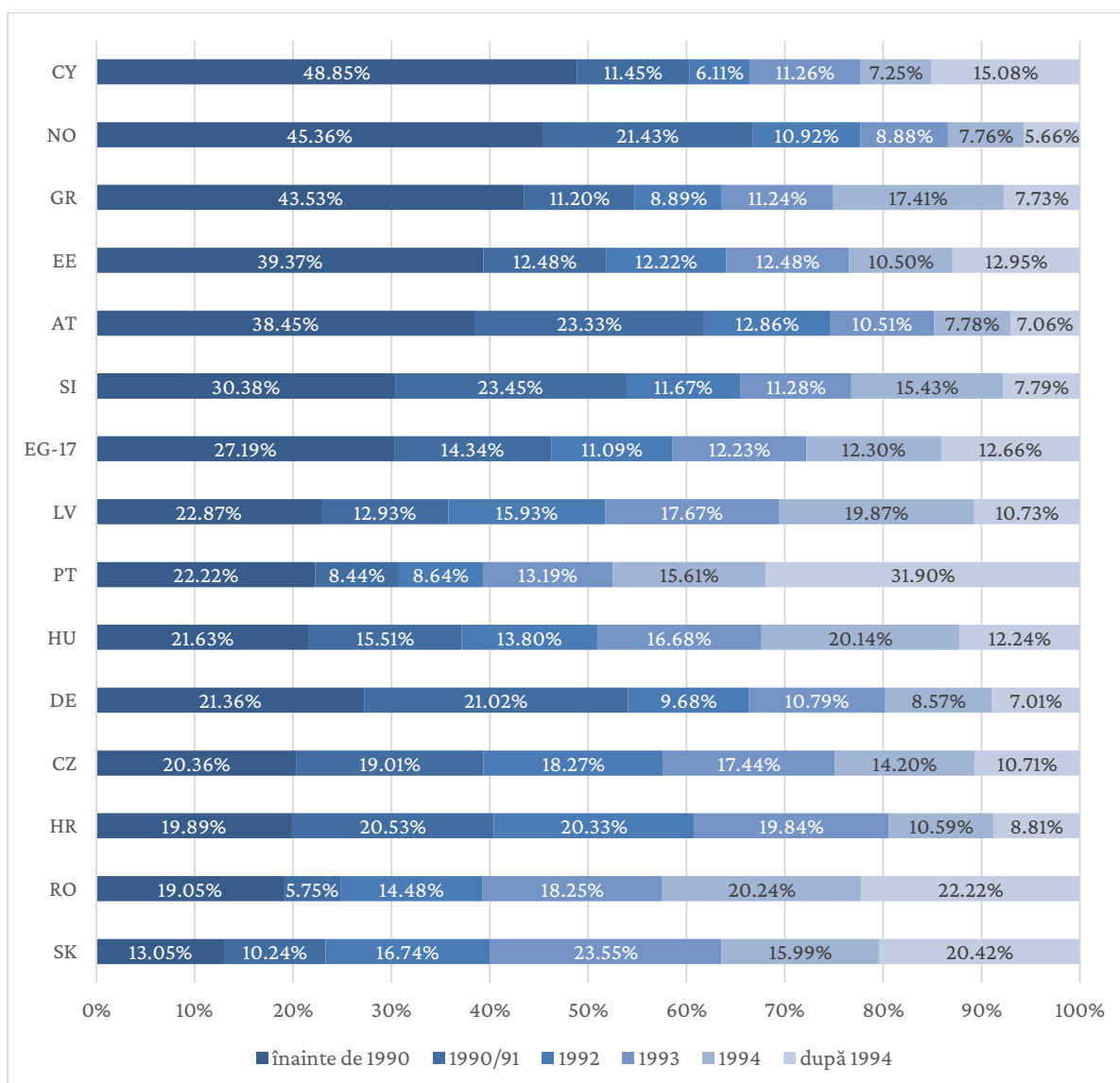

Prin urmare, populația respondentă din generația 2021 a finalizat studiile de licență la o vârstă medie mai mare decât cea anterioară, un prim indiciu al prezenței într-un număr mai mare a potențialilor studenți maturi. Situația este inversă în ceea ce privește studiile universitare de master, unde vârsta medie a generației 2017 este de 33,79 ani, în timp ce a generației 2021 este de 29,57 ani. Prin urmare, diferența medie de vârstă a fost de 4,22 ani, ceea ce reprezintă că un număr tot mai mare de tineri urmează cursurile de studii universitare de master.

Practic, între 2017 și 2021, vârsta medie a absolvenților de licență a crescut cu 9 luni și 28 zile, de la 25,59 ani la 26,42 ani, în timp ce pentru absolvenții de master, vârsta medie la finalizarea studiilor a scăzut cu 2 luni și 19 zile. Prin raportare la mediană, există o stabilitate privind vârsta la care absolvenții de studii universitare de licență (24 ani) sau master (26 ani) absolvă, indiferent că vorbim de generația 2017 sau 2021. Diferența între cele două mediane este de 2 ani (durata medie a studiilor de master), ceea ce ridică o tendință semnificativă în rândul respondenților de a continua studiile după finalizarea primului ciclu universitar.

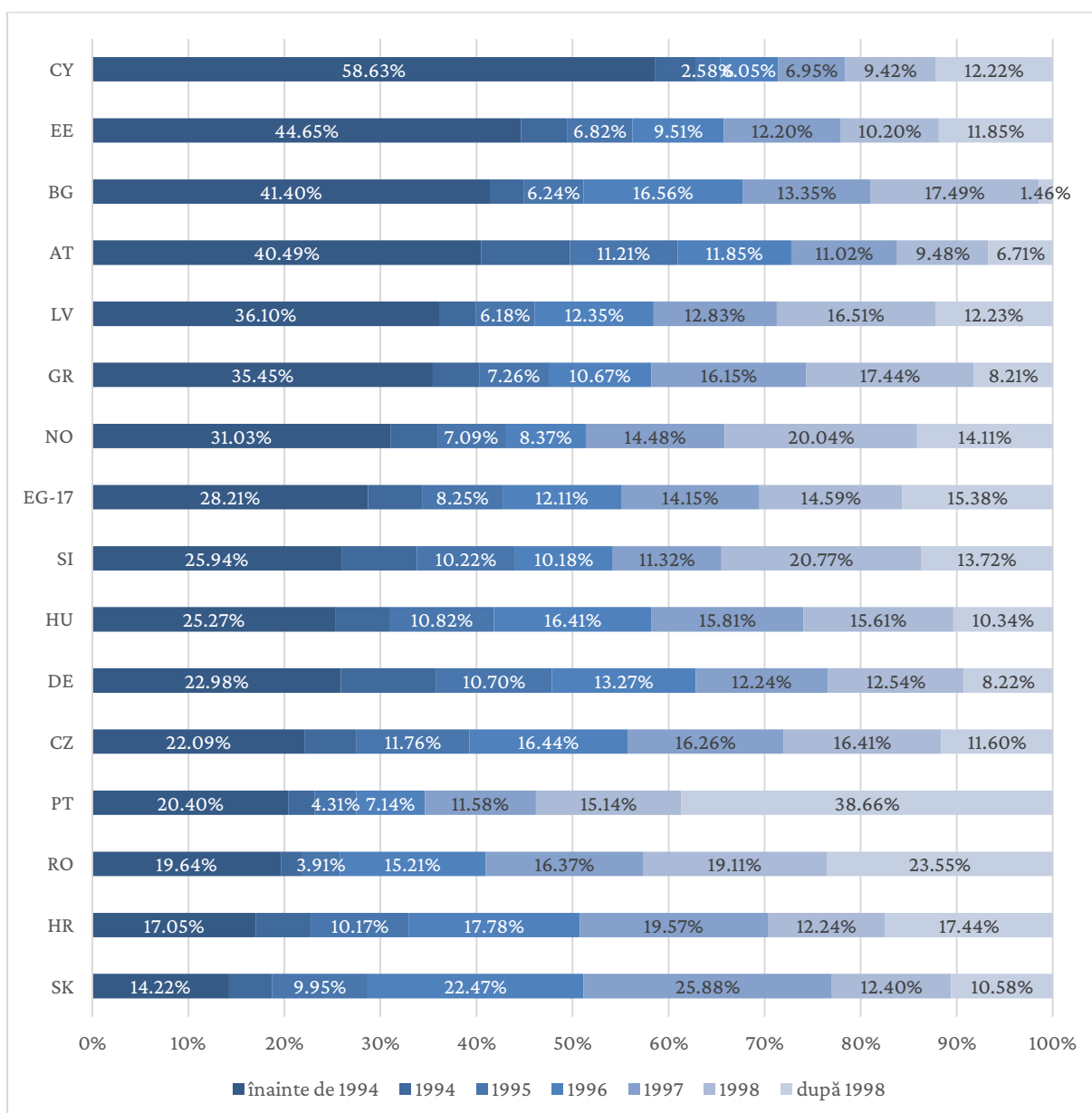
La nivel internațional, în ceea ce privește generația de absolvenți din 2017, procentul cel mai mare de absolvenți cu o vârstă mai înaintată, născuți înainte de 1990, s-a înregistrat în state precum Cipru (48,85%), Norvegia (45,36%) sau Grecia (45,53%). Statele în care au fost cele mai mari procente de absolvenți tineri în cadrul acestei cohorte de absolvenți, respectiv care s-au născut după 1994, sunt Portugalia (31,90%), România (22,22%) și Slovacia (20,42%).

Figură 6. Distribuția pe categorii de vârstă a respondenților din generația de absolvenți din 2017.

În ceea ce privește generația de absolvenți din 2021, statele în care s-au înregistrat cele mai mari procente de absolvenți născuți înainte de 1994 sunt Cipru (58,63%), Estonia (44,65%), Bulgaria (41,40%) sau Austria (40,49%). Prin comparație, cele mai mari procentaje de tineri absolvenți s-au înregistrat în Portugalia (38,86%), România (23,55%) sau Croația (17,44%), cu referire la absolvenții care s-au născut după anul 1998.

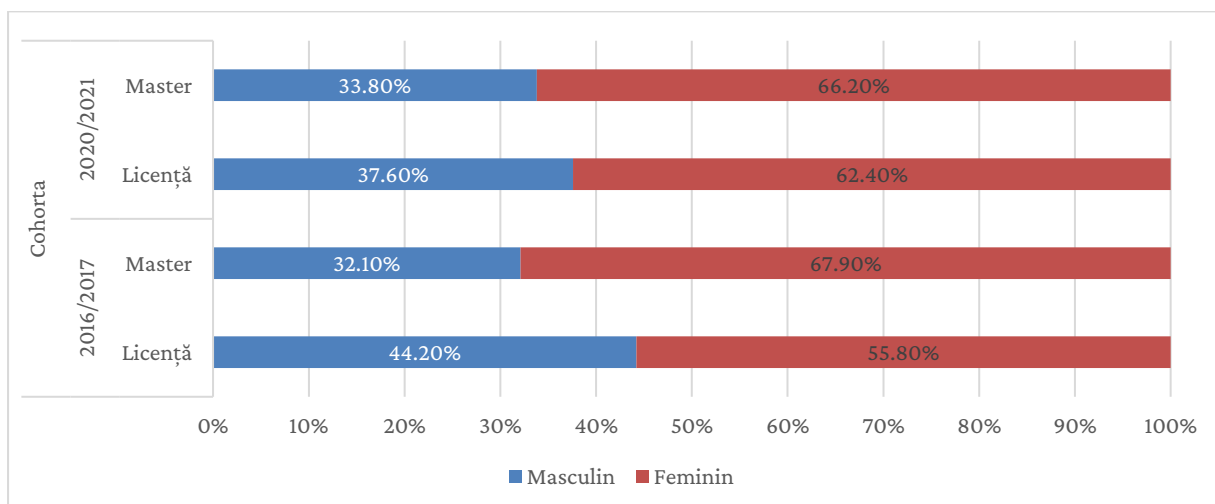
Figură 7. Distribuția pe categorii de vârstă a respondenților din generația de absolvenți din 2021.

4.1.3. Sex

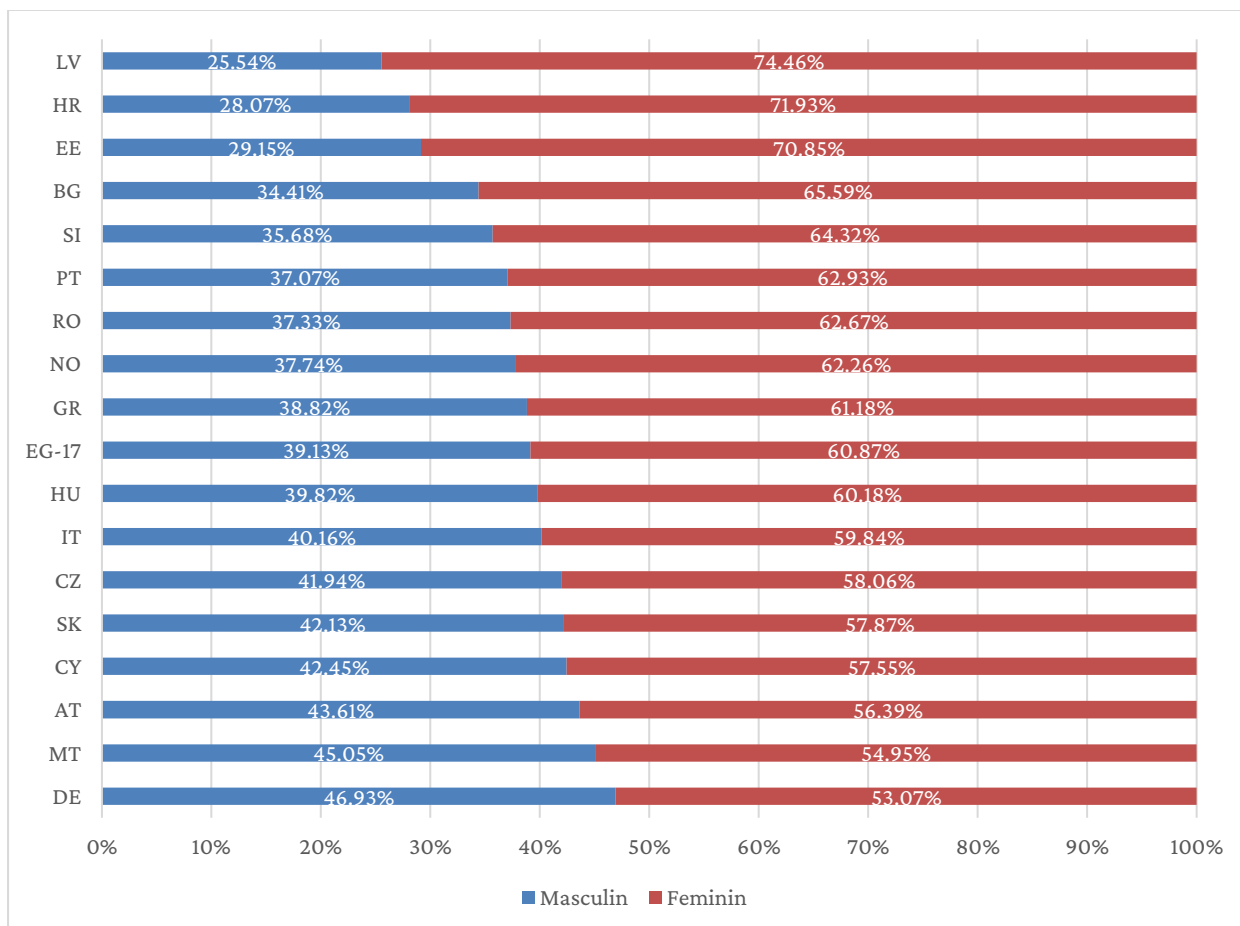
În România, distribuția respondenților în funcție de sex a fost invariabilă mai mare în favoarea absolventelor de studii universitare, indiferent dacă ne raportăm la cohortă sau ciclul de studiu. Cea mai semnificativă diferență s-a înregistrat cazul absolvenților din 2017, master, aceasta fiind de 35,80%. La polul opus, cea mai mică diferență s-a înregistrat în același an, de data aceasta la licență, de doar 11,60%.

Figură 8. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de ciclu de studiu și cohortă (România).

La nivel internațional, nu există niciun stat în care să se fi înregistrat un număr mai mare de respondenți de sex masculin decât de sex feminin. Cea mai mare diferență din acest punct de vedere s-a înregistrat în Letonia (48,92%), Croația (43,86%), Estonia (41,70%) și Bulgaria (31,18%). La polul opus, diferențe procentuale mai apropiate s-au înregistrat în Cipru (15,10%), Austria (12,78%), Malta (9,91%) și Germania (6,13%).

Figură 9. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de stat.

4.1.4. Cetățenia

În ceea ce privește răspunsurile din România privind prima cetățenie declarată a absolvenților participanți, dintr-un total de 1.517 răspunsuri valide, 96,5% dintre aceștia s-au declarat a fi români, urmați de 0,7% din Republica Moldova. A fost înregistrat câte un respondent din Albania, Algeria, Bangladesh, Franța, Ucraina, Ungaria, Italia și Turkmenistan.

Raportat la a doua cetățenie declarată a absolvenților, au fost înregistrat un număr de 61 răspunsuri valide. 39,3% dintre aceștia s-au declarat a fi cetățeni ai Republicii Moldova, în timp ce 37,3% au declarat cetățenia maghiară. Trei respondenți s-au declarat a fi români, alte state fiind reprezentate printr-un singur respondent (Germania, Iran, Irlanda, Iordania și Serbia). Doar un singur absolvent a marcat o a trei cetățenie (Canadiană).

Concluzionând, majoritatea covârșitoare a absolvenților participanți au indicat că sunt cetățeni români ca primă cetățenie. Cu toate acestea, când vine vorba de a doua cetățenie declarată, distribuția este mai diversificată, cu Republica Moldova și Ungaria având cele mai mari proporții. Deși majoritatea absolvenților se identifică ca fiind cetățeni români, există și o prezență minoritară, în special din state din regiune, dar diversă, a altor naționalități, ceea ce indică un grad de diversitate internațională în rândul absolvenților, chiar dacă scăzut.

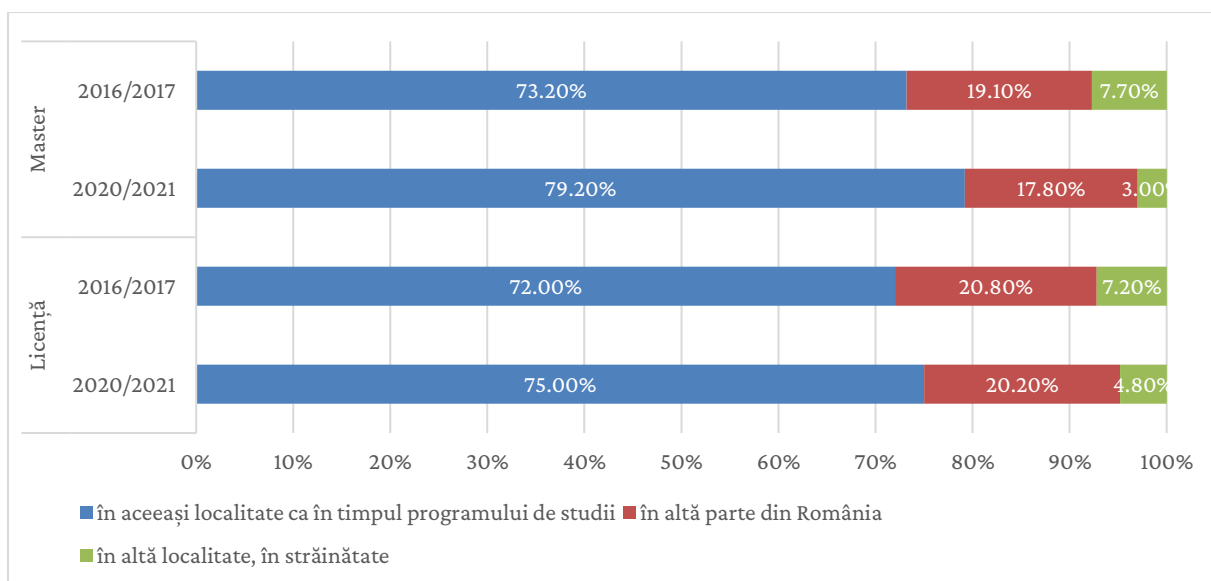
4.1.5. Studenți internaționali

Din punct de vedere al statelor de origine, cei mai mulți respondenți au menționat România (96,6%), urmată de Republica Moldova (2,7%). 2 respondenți au menționat statul de origine ca fiind Franța sau Ucraina, în timp ce chestionarul a fost completat de către un student din state precum Albania, Italia, Oman, Serbia sau Turcia. Rezultatele sunt în acord cu cele privind cetățeniile reflectate în rândul absolvenților care au completat chestionarul.

4.1.6. Reședința (general)

În ceea ce privește distribuția respondenților din România în funcție de reședință, marea majoritate a absolvenților au păstrat aceeași localitate ca în timpul programului de studii, indiferent de generație și de cohortă. În schimb, se remarcă faptul că în timp, scade procentul absolvenților care și-au păstrat aceeași localitate în România, înregistrându-se o diferență de 3% (licență), respectiv 6% (master) între cele două generații analizate. Similar, crește procentul de persoane care își mută reședința în străinătate, cu 2,4% în cazul absolvenților de licență, respectiv 4,7% în cel al absolvenților de master. Mobilitatea absolvenților de studii superioare chestionați există, însă acesta este limitată din punct de vedere procentual, fiind în schimb direcționată spre străinătate.

Figură 10. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de localitatea de domiciliu, pe ciclu de studiu și cohortă (în România).

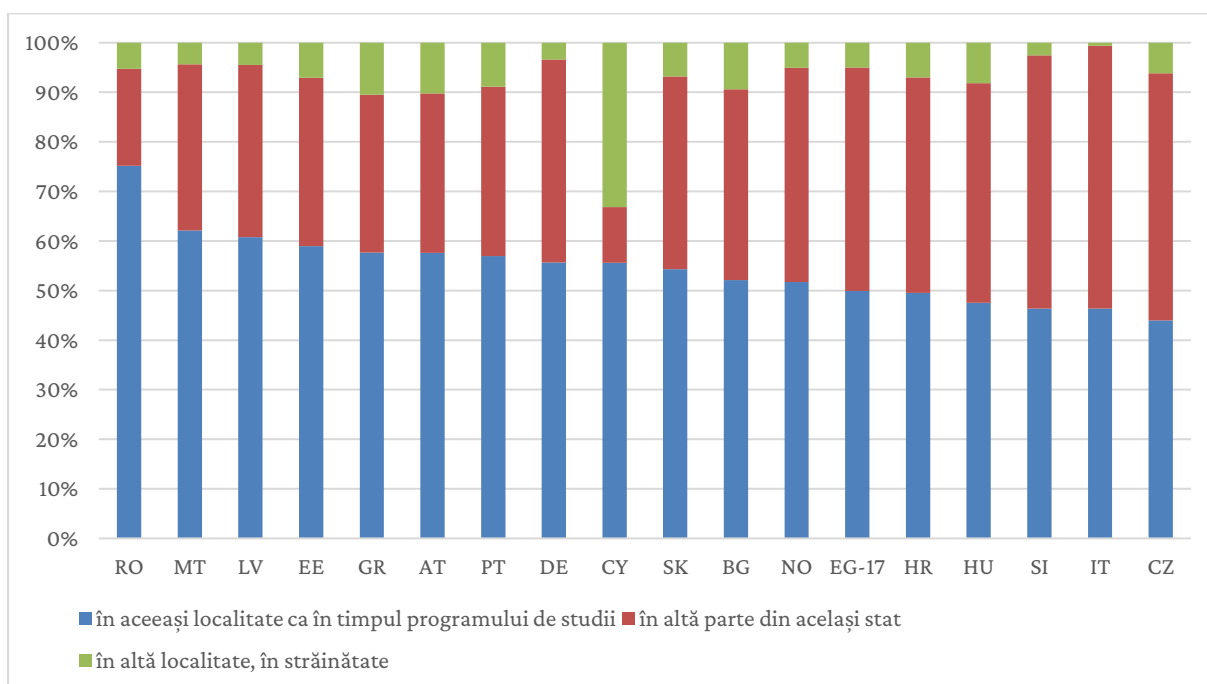
La nivel internațional, în procente absolute, cea mai mare rată de absolvenți care a rămas în aceeași localitate ca în timpul programului de studii s-a înregistrat în România (75,19%), urmată de Malta (62,10%), Letonia (60,77%) și Estonia (58,96). La polul opus, cea mai mare mobilitate geografică prin raportare la localitatea în care absolvenții au finalizat studiile s-a înregistrat în Croația (49,51%), Ungaria (47,54%), Slovenia (46,39%), Italia (46,35%) și Cehia (43,96%).

Cele mai mari procente al absolvenților care au plecat în străinătate se regăsesc în state precum Cipru (33,19%), Estonia (10,51%) sau Austria (10,51%). Prin comparație, cele mai mici procente au fost identificate în state precum România (5,25%), Norvegia (5,08%), Letonia (4,47%), Malta (4,37%), Germania (3,36%), Slovenia (2,55%) sau Italia (0,61%).

Cei mai mulți absolvenți care au rămas în același stat, dar au schimbat localitatea de reședință prin comparație cu cea în care au absolvit programul de studii sunt în state precum Italia (53,03%), Slovenia (51,06%) și Cehia (49,88%). Prin comparație, procente mult mici au fost înregistrate în Grecia (31,80%), România (19,56%) și Cipru (11,18%).

Cu excepția notabilă a României, statele în care populația de absolvenți de studii universitare respondentă a fost chestionată și a rămas în aceeași localitate ca în timpul programului de studii sunt state cu o întindere teritorială limitată, respectiv cu o populație relativ restrânsă. Totuși, cu excepția absolvenților din Cipru, aceștia nu au luat în considerare plecarea în străinătate.

Figură 11. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de localitatea de domiciliu și de stat.

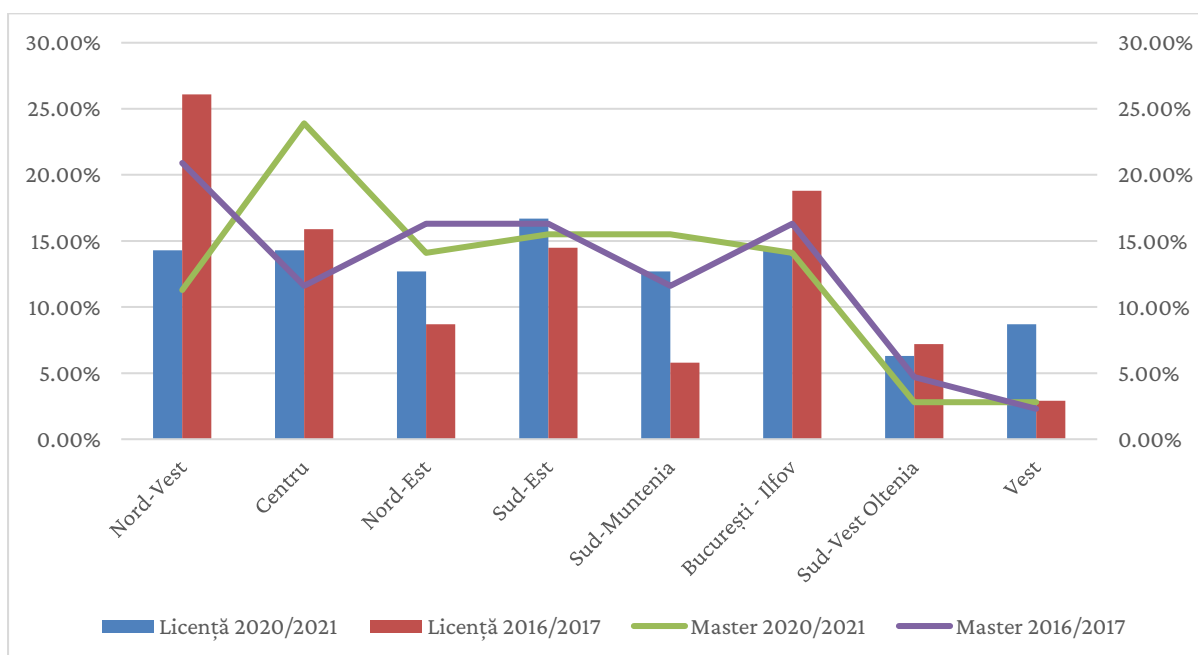

4.1.7. Reședința (regiune de dezvoltare)

Din punct de vedere al distribuției în funcție de regiunea de dezvoltare, cele mai bine reprezentate regiuni sunt:

- Licență (2017): Regiunea Nord-Vest are cea mai mare proporție de absolvenți, cu 26,10%, fiind urmată de regiunile București-Ilfov și regiunea Centru cu 18,80% și, respectiv, 15,90%. Regiunea Vest are cea mai mică proporție, cu doar 2,90%.
- Master (2017): Regiunile Nord-Vest, București-Ilfov, Sud-Est și Nord-Est au proporții apropiate, variind între 16,30% și 20,90%. Regiunile Vest și Sud-Vest Oltenia au cele mai mici proporții, cu 2,30% și 4,70%, respectiv.
- Licență (2021): Regiunile Sud-Est, Nord-Est, Centru și București-Ilfov au proporții similare, variind între 12,70% și 16,70%. Regiunile Sud-Vest Oltenia și Vest au cele mai mici proporții, cu 6,30% și 8,70%.
- Master (2021): Regiunea Centru are cea mai mare proporție de absolvenți, cu 23,90%. Regiunile Sud-Est, București-Ilfov, Nord-Est și Sud-Muntenia au proporții apropiate, variind între 14,10% și 15,50%. Regiunile Sud-Vest Oltenia și Vest au cele mai mici proporții, fiecare cu 2,80%.

Figură 12. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de regiunea de domiciliu, ciclul de studiu și cohortă.

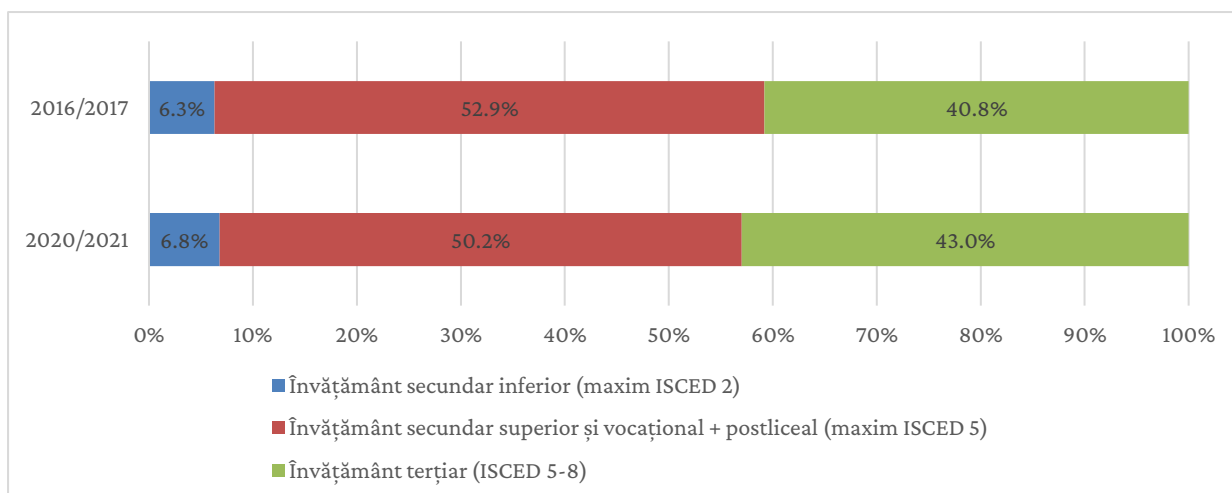

Se observă variații în distribuția absolvenților pe regiuni în funcție de anul de absolvire și nivelul de studiu. Totuși, anumite regiuni, cum ar fi Nord-Vest și București-Ilfov, sunt cele mai bine reprezentate regiuni în ambele cohorte chestionate, în timp ce altele, cum ar fi Vest, sunt mai puțin reprezentate. Numărul mic de respondenți pentru ambele cohorte (N=309) nu permite realizarea unor analize mai complexe în absența prelucrărilor statistice.

4.1.8. Nivelul maxim de educație al familiei

În România, în ceea ce privește nivelul de educație maxim atins în rândul părinților sau tutorilor, în ambele cohorte a fost înregistrat un procent semnificativ de absolvenți care provin din familii fără studii superioare, respectiv 57,0% (generația 2021) și 59,2% (generația 2017). Doar un procent mic de absolvenți (6,8% - generația 2021, 6,3% - generația 2017) provine din familii în care cel mai ridicat nivel de educație nu depășește învățământul secundar inferior.

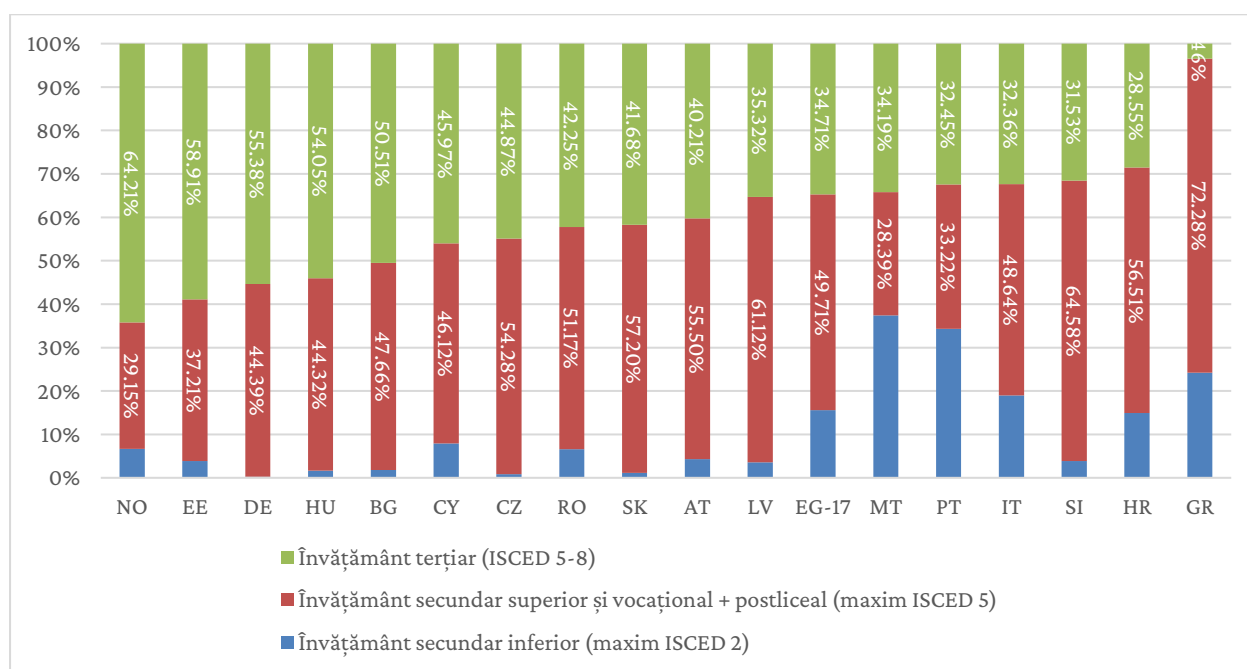
Figură 13. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de nivelul maxim de educație al familiei (România).

Se poate observa o continuitate în ceea ce privește mediul educațional din care provin absolvenții, cu majoritatea lor provenind din familii fără studii superioare. Aceasta evidențiază posibilitatea ca sistemul de educație să ofere oportunități pentru mobilitatea socială ascendentă indiferent de contextul familial, subliniind importanța de a continua eforturile de a sprijini accesul la educație superioară pentru toate categoriile de studenți.

La nivel internațional, cele mai mari procente de absolvenți cu părinți absolvenți de studii terțiare universitare (ISCED 5-8) au fost înregistrați în Norvegia (64,21%), Estonia (58,91%), Germania (55,38%) și Ungaria (54,05%). Prin comparație, cei mai puțin absolvenți cu cel puțin un părinte care are un stoc educațional ridicat s-au înregistrat în Portugalia (32,45%), Italia (32,26%), Slovenia (31,53%), Croația (28,55%) și Grecia (3,46%).

Figură 14. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de nivelul maxim de educație al familiei (EG-17).

Cel mai mare procent de absolvenți de studii superioare care provin din familii în care cel mai ridicat nivel de educație este învățământul secundar inferior (maxim ISCED 2) s-a înregistrat în state precum Malta (37,42%), Portugalia (34,33%), Grecia (24,25%), Italia (19,00%) sau Croația (14,94%). Cele mai mici procente înregistrate din acest punct de vedere s-au înregistrat în state precum Bulgaria (1,82%), Ungaria (1,63%), Slovacia (1,12%), Cehia (0,85%) sau Germania (0,22%).

Nu în toate cazurile un procent scăzut de absolvenți de studii universitare provenind din familii cu un stoc educațional redus implică un procent mare din populație care să fi absolvit studii superioare. Din contră, parte din statele în care aceste procente sunt scăzute pot indica o subreprezentare a acestei tipologii de studenți.

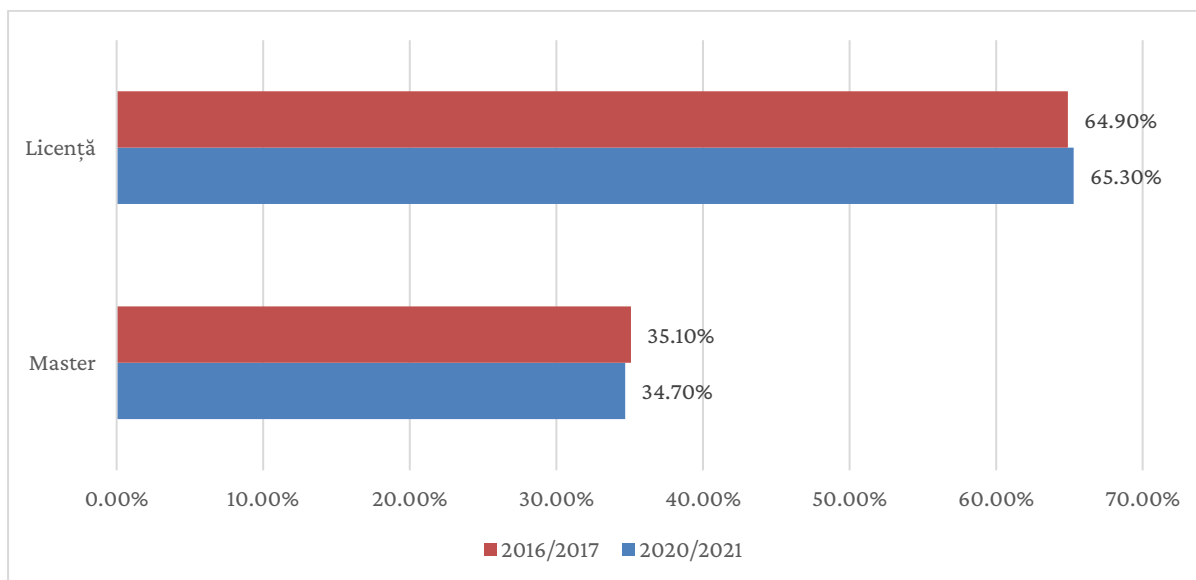
4.2. Școlaritate

În vederea creșterii reprezentativității datelor prezentate, începând cu acest sub-capitol, datele prezentate sunt cele care au rezultat în urma prelucrării de ordin statistic realizată prin ponderări. Datele care se referă la contextul internațional nu sunt ponderate.

4.2.1. Ciclul de studii absolvit

În ceea ce privește distribuția respondenților în funcție de ciclul de studii absolvit, în cazul ambelor cohorte se înregistrează un procent semnificativ mai mare de absolvenți de studii universitare de licență prin comparație cu cei de master. La nivelul ambelor cohorte s-a înregistrat o diferență medie de 30,20% între numărul de absolvenți din cele două cicluri de studii, aceasta variind între 30,60% (generația 2021) și 29,80% (generația 2017).

Figură 15. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de ciclul de studii absolvit, pe cohorte.

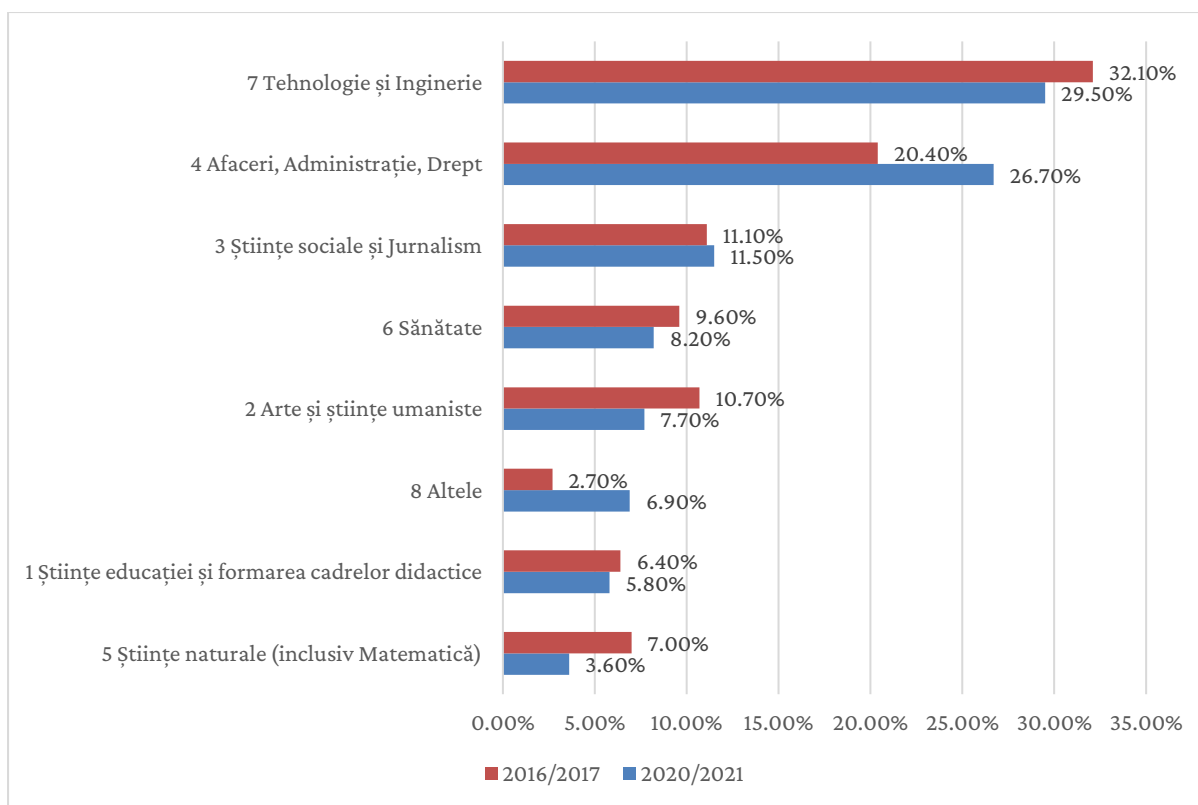

4.2.2. Domeniul de studiu (EUROGRADUATE)

În cazul domeniilor de studiu utilizate în cadrul studiului pilot EUROGRADUATE (EG-8), derivate din ISCED-F 2013, pentru generația 2017, cele mai mari rate de răspuns s-au înregistrat în cazul domeniilor *Tehnologie și Inginerie* (32,10%), *Afaceri, Administrație, Drept* (20,40%), respectiv *Științe sociale și Jurnalism* (11,10%). Cele mai mici rate de răspuns s-au înregistrat în cadrul domeniilor *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (7,00%), *Științele educației și formarea cadrelor didactice* (6,40%) și *Altele*, cu precădere din domeniul *Medicină Veterinară* (2,70%).

În ceea ce privește generația 2021, ierarhia domeniilor de studiu este similară, respectiv *Tehnologie și Inginerie* (29,50%), *Afaceri, Administrație, Drept* (26,70%), precum și *Științe sociale și Jurnalism* (11,50%). Pe de altă parte, procente mai scăzute s-au înregistrat în cazul unor domenii precum *Altele* (6,90%), *Științele educației și formarea cadrelor didactice* (5,80%), respectiv *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (3,60%).

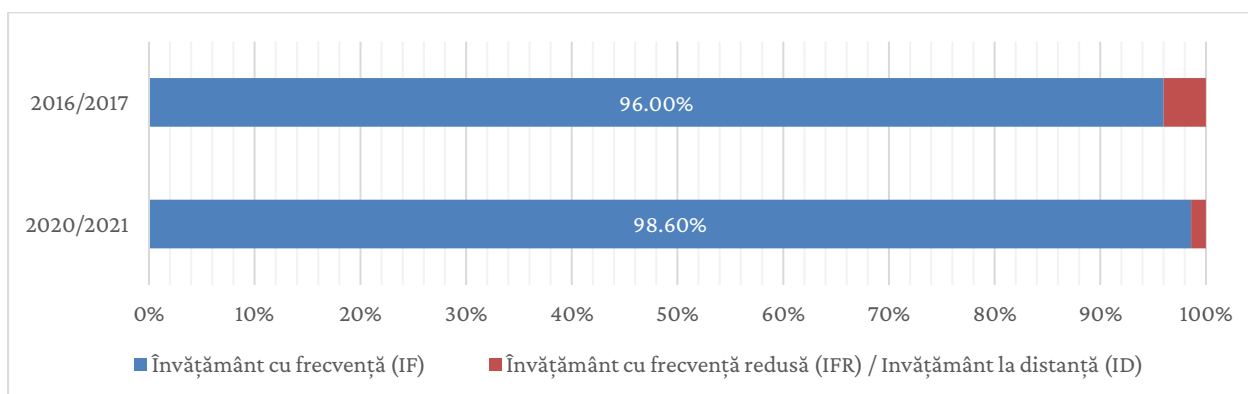
Figură 16. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de domeniul de studiu, clasificarea EG-8, derivată din ISCED-F 2013, pe cohorte.

4.2.3. Forma de învățământ

În cazul ambelor cohorte s-a înregistrat un procent semnificativ, de peste 90%, de studenți, care urmează o formă de învățământ cu frecvență. Aceasta a fost mai mare (2,6%) în cazul generației 2021, fapt care poate fi explicat și prin prisma lipsei de atractivitate pentru completarea unui astfel de chestionar în cazul absolvenților care au absolvit o formă de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Figură 17. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de forma de învățământ, pe cohorte.

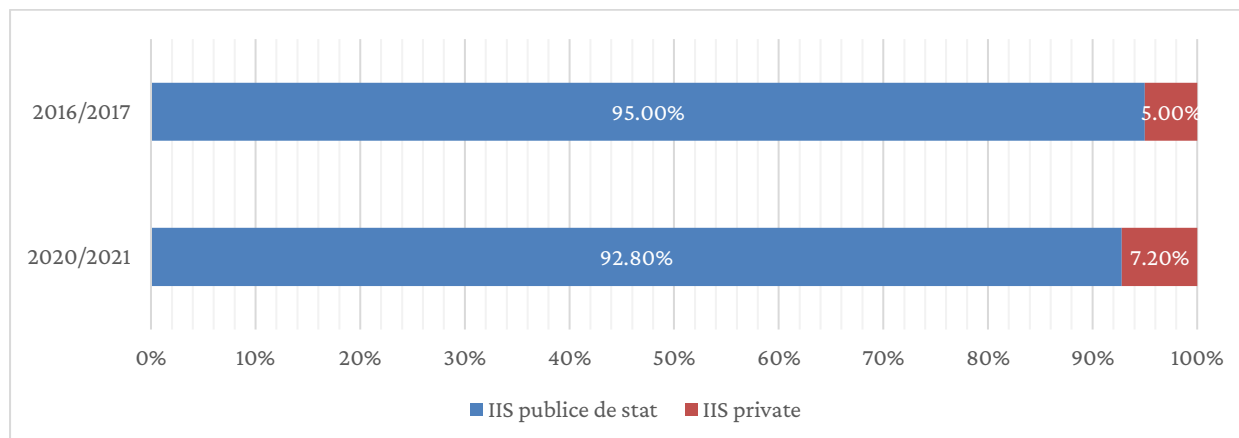

4.2.4. Tip de proprietate

Și în cazul absolvenților de învățământ superior în cadrul unor instituții publice de stat, prin comparație cu instituții private, s-a consemnat o discrepanță semnificativă în ceea ce privește numărul de respondenți. În cazul generației 2021 s-a înregistrat un procent mai mare de absolvenți de învățământ superior privat, de 7,20%, prin comparație cu generația 2017 (5,00%).

Tendința surprinde restrângerea numărului de studenți în învățământul superior particular din România ultimilor ani.

Figură 18. Distribuția procentuală a respondenților în funcție de tipul de proprietate a instituției de învățământ superior, pe cohorte.

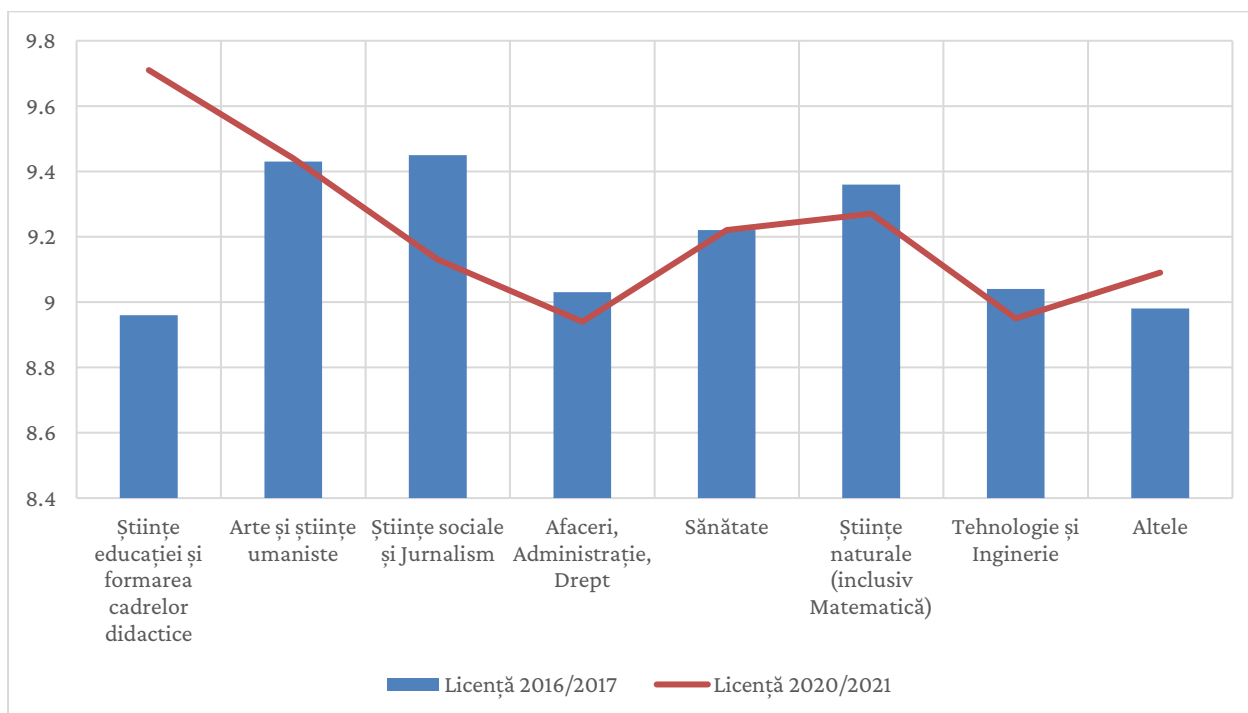

4.2.5. Media obținută la finalizarea studiilor universitare

În ceea ce privește mediile obținute la finalizarea studiilor universitare, în urma rezultatelor obținute prin chestionarea participanților au fost identificate următoarele rezultate:

- Licență (2017): Cele mai mari medii înregistrate au fost în cazul domeniilor de studiu: Științe sociale și Jurnalism (9,45), Arte și științe umaniste (9,43), Sănătate (9,36) și Științe naturale (inclusiv Matematică) (9,22). La polul opus s-au situat absolvenții din domenii precum Tehnologie și Inginerie (9,04), Afaceri, Administrație, Drept (9,03), Altele (8,98) sau Științele educației și formarea cadrelor didactice (8,96).
- Master (2017): Domeniile cu cele mai mari medii au fost Sănătate (10) și Altele (10). Pe de altă parte, studenții din domeniile Tehnologie și Inginerie (9,28), Afaceri, Administrație, Drept (9,32), și Științe sociale și Jurnalism (9,45) au înregistrat medii mai scăzute.
- Licență (2021): Domeniile de studiu cu cele mai mari medii au fost Științe educației și formarea cadrelor didactice (9,71), Arte și științe umaniste (9,44) și Sănătate (9,27). Prin comparație s-au situat absolvenții din Tehnologie și Inginerie (8,95) și Afaceri, Administrație, Drept (8,94).
- Master (2021): Cele mai înalte medii s-au înregistrat pentru Arte și științe umaniste (9,62) și Științe sociale și Jurnalism (9,56). În contrast, domeniile cu medii mai scăzute au fost Științe naturale (inclusiv Matematică) (9,19) și Tehnologie și Inginerie (9,35).

Figură 19. Distribuția mediilor obținute la finalizarea studiilor universitare de licență, pe cohorte.

Rezultatele obținute nu indică variații semnificative în timp între cohorte, inclusiv prin raportare la ciclul de studii. De asemenea, aceste rezultate, deși oferă o imagine mai clară a performanței studenților în funcție de indicatorii în baza cărora au fost analizate, arată că nu există per ansamblu diferențe semnificative la nivel de medii între domeniile EUROGRADUATE-8 analizate.

Figură 20. Distribuția mediilor obținute la finalizarea studiilor universitare de master, pe cohorte.

Raportarea la mediană indică, în schimb, câteva diferențe mai clare între domeniile de studiu EUROGRADUATE-8, astfel încât se evidențiază o predilecție către medii mai mari în cazul

domeniilor precum Științe educației și formarea cadrelor didactice sau Arte și științe umaniste. Cele mai mici medii se înregistrează în domeniile Tehnologie și Inginerie, respectiv Altele. Similar ca la media notelor, rezultatele sunt mai bune în cazul studiilor universitare de master.

Tabel 3. Mediana mediilor obținute la finalizarea studiilor universitare, pe cohorte și ciclu de studiu.

	2017		2021	
	Licență	Master	Licență	Master
Științe educației și formarea cadrelor didactice	9	10	10	10
Arte și științe umaniste	9,98	10	10	10
Științe sociale și Jurnalism	10	10	9,05	10
Afaceri, Administrație, Drept	10	10	9	10
Sănătate	10	10	9,87	9
Științe naturale (inclusiv Matematică)	9,35	10	9	9
Tehnologie și Inginerie	9	10	9	10
Altele	9,43	10	9	10

4.2.6. Limba de studiu

În marea majoritate a cazurilor, pentru ambele cohorte, absolvenții au urmat cursurile universitare în limba română (generația 2017 – 92%, generația 2021 – 90,5%). Alte limbi care au fost regăsite sunt engleza (2017 – 5,6%, 2021 – 7,4%), franceza (2017 – 0,9%, 2021 – 0,6%), maghiara (2017 – 0,9%, 2021 – 0,8%) sau germana (2017 – 0,7%, 2021 – 0,4%).

4.2.7. Durata studiilor (în luni)

În ceea ce privește durata studiilor, 82,40% dintre respondenții din generația 2017 (T+5) și 81,10% dintre cei din generația 2021 (T+1) studiază în cadrul unui program de studii de licență de tip Bologna (de 3 ani). Deși există o serie de cazuri în care studenții reiau studiile sau realizează echivalări, doar 11,20% (T+5) și 18,90% (T+1) din respondenții care au absolvit studiile de licență au finalizat studiile de licență într-o perioadă de peste 5 ani.

Tabel 4. Distribuția respondenților în funcție de perioada de studiu, pe cohortă și pe ciclul de studiu.

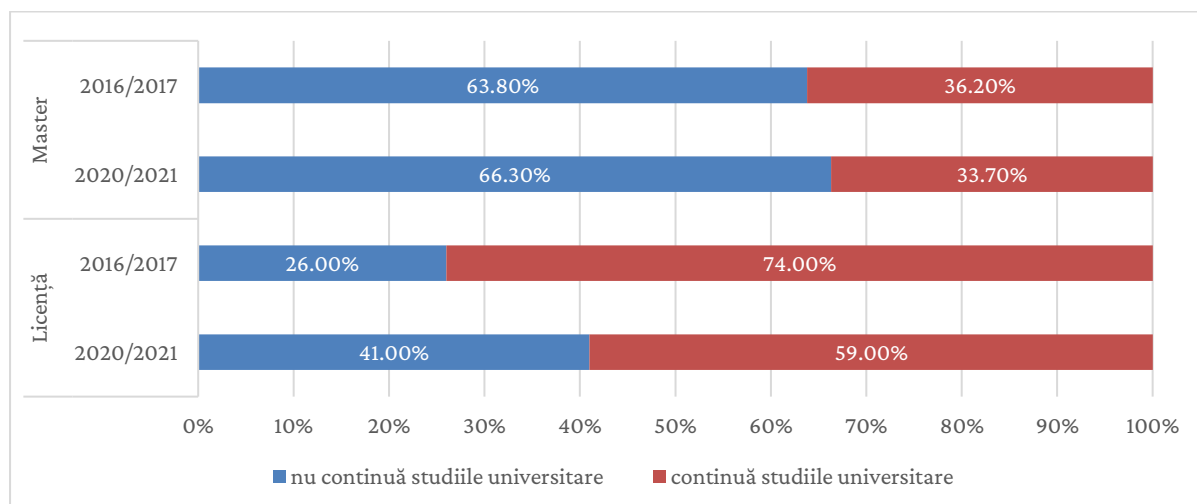
	2017		2021	
	Licență	Master	Licență	Master
Până la un an	0,00%	7,70%	0,40%	2,30%
> de un an, până la 2 ani	2,30%	51,80%	2,80%	58,70%
> de 2 ani, până la 3 ani	82,40%	7,70%	81,10%	2,50%
> de 3 ani, până la 4 ani	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
> de 4 ani, până la 5 ani	4,10%	16,20%	4,50%	17,60%
> de 5 ani, până la 6 ani	9,10%	13,90%	7,20%	13,20%
> de 6 ani	2,10%	2,90%	4,10%	5,70%

În ceea ce privește absolvenții de la master care au răspuns la chestionar, mai bine de jumătate dintre respondenți au finalizat studiile într-o perioadă de până la 2 ani, respectiv 59,50% (T+5) și 61,00% (T+1). În cazul ambelor cohorte studiate, un procent semnificativ de studenți au finalizat studiile de master într-o perioadă cuprinsă între cel puțin 4 ani, depășind în unele cazuri chiar 6 ani: 33,00% (T+5) și 36,50% (T+1). O primă concluzie care ar putea să reiasă din aceste date este faptul că absolvenții de studii universitare de masterat finalizează mult mai dificil acest ciclu de studiu, care în mod normal are o durată de maximum 2 ani.

4.2.8. Continuitatea studiilor superioare

Procentul de absolvenți de licență care continuă studiile universitare crește pe măsură ce crește și intervalul de timp de la finalizarea studiilor. Astfel, șansele ca un absolvent de licență să urmeze noi studii universitare sunt cu 15,00% mai mari la 5 ani de la finalizarea studiilor prin comparație cu situația de imediat după absolvire.

Figură 21. Distribuția respondenților în funcție de continuitatea studiilor superioare, în funcție de cohortă și ciclu de studii.

Situația este similară în cazul absolvenților de studii de masterat. Posibilitatea de a urma noi studii universitare crește cu până la 2,50% în decurs de 5 de la absolvire prin comparație cu primul an după absolvire.

5. Indice de participare în experiențe internaționale

În vederea cuantificării mobilităților internaționale, respondenții la studiul pilot EUROGRADUATE 2022, au răspuns la o serie de întrebări care descriu experiența internațională. Aceasta a fost cuantificată în mai multe categorii, respectiv *studii în străinătate, stagiul sau loc de muncă, curs de limbă, școală de vară, atelier sau activități similare*, precum și opțiunea de a defini o altă formă de mobilitate internațională. În funcție de expunerea respondenților, aceștia au putut completa între 0 și 5 mobilități internaționale.

$$indice_{\text{mobilitate internațională}} = a2.1a + a2.1b + a2.1c + a2.1d + a2.1e$$

Unde a2.1a, a2.1b, a2.1c, a2.1d și a2.1e reprezintă iterații succesive ale întrebării „Ai fost plecat în străinătate și pentru alte experiențe educative în perioada în care ai fost înscris la programul de studii pe care l-ai absolvit în yyyy/yyyy, altele decât cele menționate mai sus (ex. studii în străinătate, programe de internship, cursuri de limbă etc.)?”.

Indicele de participare în experiențele internaționale reprezintă suma tuturor acestor experiențe pentru fiecare respondent în parte. La nivel mediu, indicele de participare în experiențe internaționale a regresat în perioada 2017 – 2021, atât în cazul absolvenților de licență (-0,06), cât și a celor de master (-0,02). Principalul motiv care explică această situație este pandemia de Covid-19, care practic a „înghețat” mobilitățile sau experiențele internaționale fizice. De asemenea, generația de absolvenți 2021 nu a beneficiat nici de consolidarea mobilităților virtual, însă acestea nu constituie un substitut al experiențelor clasice de mobilități.

Tabel 5. Indicele de participare în experiențe și mobilități internaționale, în funcție de cohortă și ciclu de studiu.

	Licență		Master	
	2017 (T+5)	2021 (T+1)	2017 (T+5)	2021 (T+1)
Indice de participare în experiențe și mobilități internaționale	0,18	0,08	0,12	0,06

De remarcat este și faptul că indicele de participare în experiențe și mobilități internaționale este mai scăzut în cazul studiilor de master decât în cazul studiilor de licență. Astfel, raportul între indicii de la licență și cei de la master sunt de 2,25 în cazul generației 2017, respectiv 2s pentru generația 2021. Prin urmare, putem discuta despre menținerea unui raport relativ constant în timp.

5.1. Durata medie a experiențelor internaționale

Pentru fiecare dintre mobilitățile internaționale menționate de respondenți, aceștia au avut de completat o întrebare care a vizat perioada de timp petrecută („Cât timp ai stat”). Din considerente tehnice, nu au fost stocate decât patru variante de răspunsuri, respectiv (*mai puțin de o lună, o lună, două luni, mai mult de 24 luni*). Prin urmare, răspunsurile au fost recodate pentru a exista două variante (*mai puțin de o lună, o lună sau mai mult*).

Astfel, din numărul total de respondenți, 16,50% dintre respondenții din generația 2017 (T+5), respectiv 7,78% dintre cei din generația 2021 (T+1) au participat în mobilități sau stagii internaționale. Cea mai mare parte a studenților care au participat în astfel de activități au optat pentru experiențe care au avut o durată mai mare de o lună (86,96% – generația 2017, 63,34% - generația 2021). De remarcat trendul crescător, chiar dacă relativ scăzut, privind creșterea duratei experienței internaționale a studenților. Subliniem din nou faptul că, în ceea ce privește generația 2021, situația de fapt este viciată de contextul generat de pandemia de Covid-19.

Tabel 6. Distribuția respondenților în funcție de durata medie a experiențelor internaționale, pe cohorte.

	2017 (T+5)	2021 (T+1)	Total
<= o lună	2,15%	2,83%	2,52%
> o lună	14,35%	4,95%	9,19%
fără experiențe internaționale	83,50%	92,22%	88,28%

6. Inserția în piața muncii

6.1. Aspecte metodologice

Participanții la studiul EUROGRADUATE 2022 au avut de completat o întrebare (a3.7.1) care descria situația actuală a absolvenților. În funcție de răspunsurile la aceasta am definit următoarele categorii de absolvenți, conform metodologiei de lucru propusă de consorțiul EUROGRADUATE:

- Absolvent ocupat: un absolvent chestionat care este angajat sau desfășoară activități independente (PFA, drepturi de autor ș.a.)
- Absolvent neocupat: un absolvent chestionat care a optat pentru una dintre următoarele categorii de răspunsuri: șomer, îngrijirea familiei sau a gospodăriei.
- Absolvent în afara forței de muncă: student, elev, în concediu de creștere a copilului, respectiv altele.
- Rata de ocupare pe termen scurt – ponderea absolvenților ocupați în populația totală chestionată la un an de la finalizarea studiilor (T+1 – generația de absolvenți din 2021).
- Rata de ocupare pe termen mediu – ponderea absolvenților ocupați în populația totală chestionată la un an de la finalizarea studiilor (T+5 – generația de absolvenți din 2017).

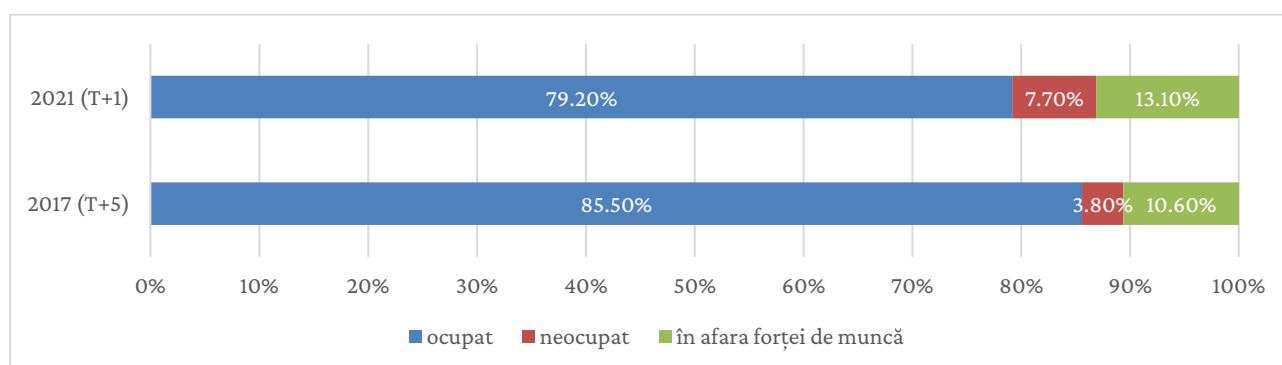
Metodologia propusă de consorțiul EUROGRADUATE 2022 este diferită de cea CNAAIS în ceea ce privește definirea variabilei *ocupat*. CNAAIS a făcut referire doar la statutul de *ocupat* și cel de *neocupat* pentru un absolvent de studii universitare. Spre exemplu, dacă la nivel general, rezultatele EUROGRADUATE 2022 indică următoarea situație: *ocupat* – 81,8%, *neocupat* – 6,3%, *în afara forței de muncă* – 11,9% (N=1.527), procentul în situația aplicării metodologiei CNAAIS ar fi: *ocupat* – 92,9%, *neocupat* – 7,1% (N=1.345).

6.2. În funcție de caracteristici generale

6.2.1. Anul de absolvire

Rata de ocupare crește în timp, de la 79,20% (T+1) la 85,50% (T+5), în contextul unei scăderi semnificative a procentului de absolvenți neocupați, aproape la jumătate, de la 7,70% (T+1) la 3,80% (T+5). Creșterea ratei de ocupare se realizează și în contextul scăderii populației de absolvenți considerată a fi în afara pieței muncii, prin prisma finalizării studiilor urmate îndeosebi, de la 13,10% (T+1) la 10,60% (T+5).

Figură 22. Distribuția respondenților în funcție de rata de ocupare, pe cohorte.

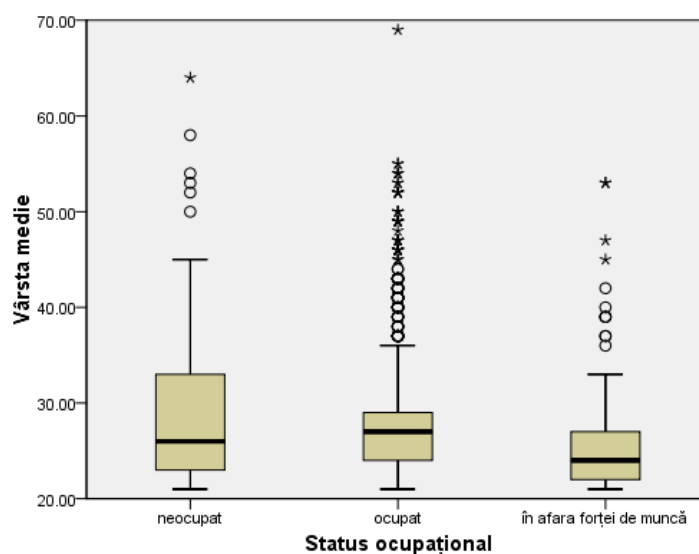

De remarcat este faptul că, pe termen mediu, mai bine de un student din zece este în afara pieței muncii și doar un procent infim de absolvenți de studii superioare nu este angajat sau desfășoară activități independente. Acest lucru confirmă și alte studii desfășurate pe această temă, absolvenții de studii superioare având caracteristici care determină o angajabilitate crescută în raport cu absolvenții ai unor niveluri inferioare de educație.

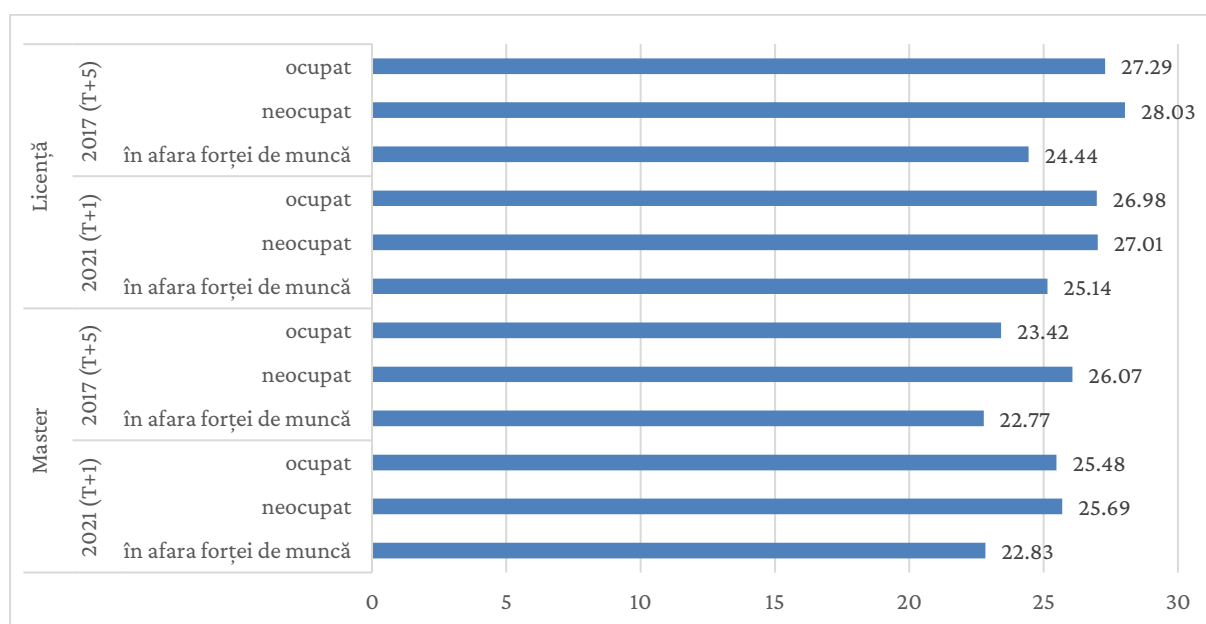
6.2.2. Vârsta

Raportat la evoluția vârstei medii a absolvenților de licență, vârsta medie în momentul absolvirii a absolvenților neocupați a scăzut cu 0,38 ani în perioada analizată. De asemenea, în cazul absolvenților ocupați (+2,06 ani) sau situați în afara forței de muncă (0,06 ani), aceasta a crescut. În ceea ce privește absolvenții de master, s-au înregistrat scăderi în două categorii de analizate, respectiv ocupați (-0,31 ani), neocupați (-1,02 ani), precum și o creștere în cazul celor aflați în afara forței de muncă (+0,7 ani).

Figură 23. Diagramă Boxplot reprezentând distribuțiile de frecvență în funcție de vârsta medie (în momentul sondajului) și statusul ocupațional ale respondenților.

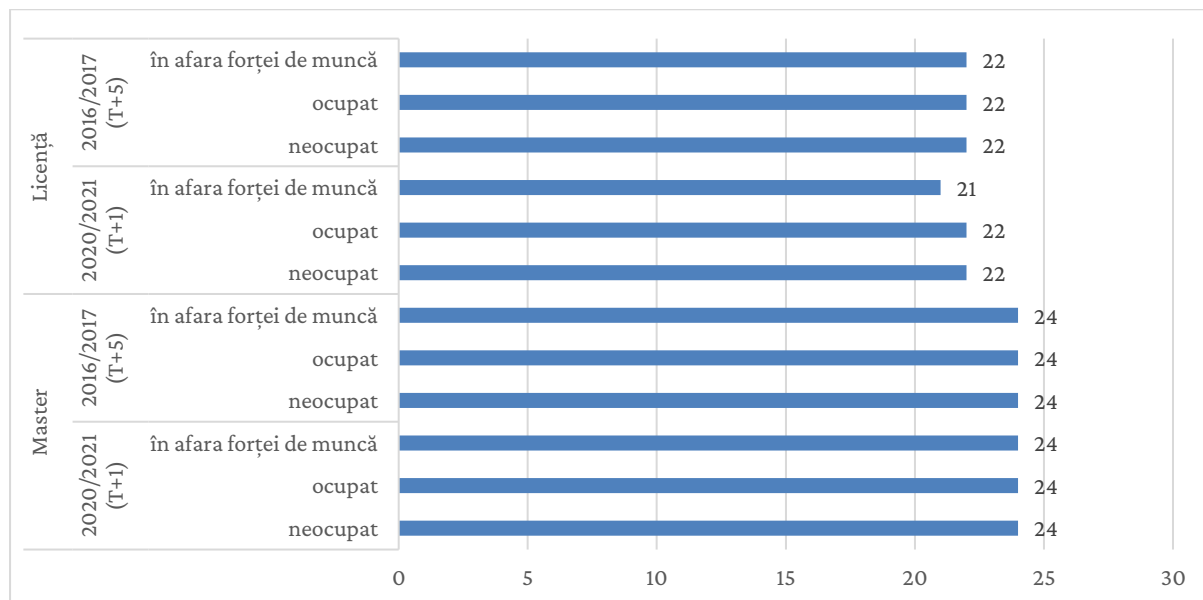

Figură 24. Vârsta medie la finalizarea studiilor a respondenților în funcție de cohortă, ciclul de studiu și statusul ocupațional (2021).

În ceea ce privește mediana vârstei la absolvire, nu au fost înregistrate diferențe semnificative prin comparație la cele două cohorte analizate, inclusiv prin raportare la ciclul de studiu. Singura variație notabilă este cea privind mediana vârstei absolvenților aflați în afara forței de muncă, care a scăzut în timp de la 23 ani (T+1) la 22 ani (T+5) în cazul absolvenților de licență.

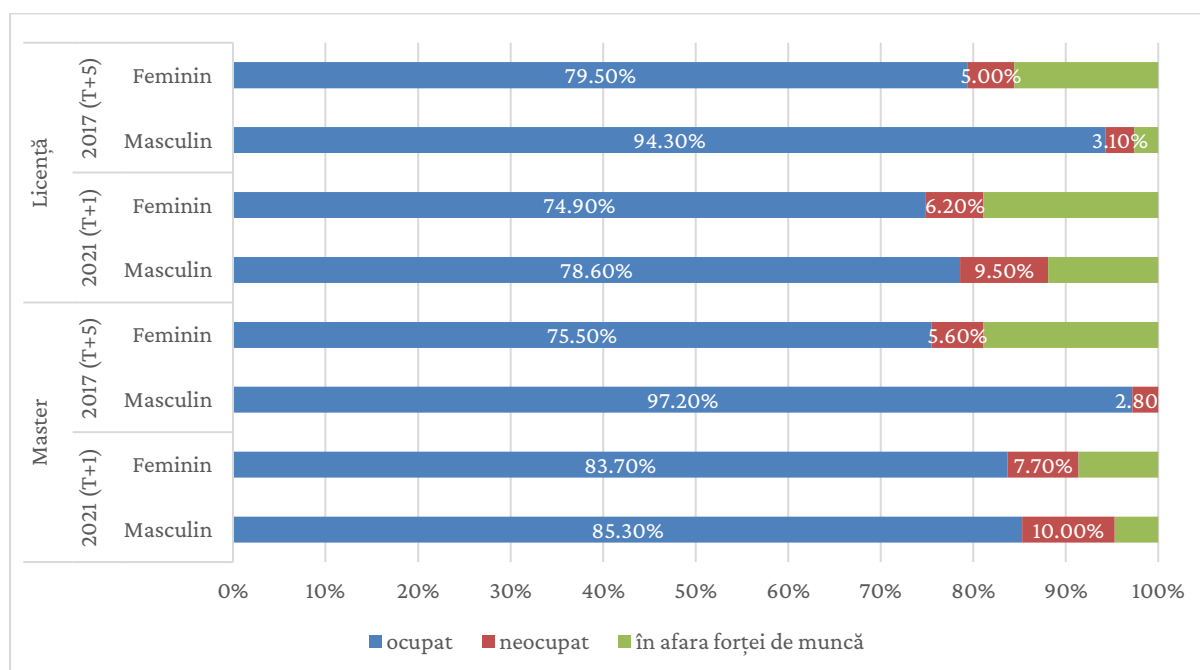
Figură 25. Mediana vârstei respondenților în funcție de cohortă, ciclu de studiu și statusul ocupațional.

6.2.3. Sex

În cazul absolvenților de licență se remarcă un procent mai mare de absolvenți ocupați în comparație cu absolvente, indiferent dacă ne raportăm la un termen mediu (14,80%) sau la termen scurt după absolvire (3,70%). Practic pe termen mediu, procentul de absolvenți masculin care sunt ocupați crește cu 11,10% raportat la absolvenții de sex feminin. În schimb, dacă analizăm evoluția din punct de vedere procentual a absolvenților neocupați, observăm că în timp se realizează o estompere a diferențelor, de la 3,30% (în favoarea celor de sex masculin) pe termen scurt, la 1,90% pe termen mediu (în detrimentul absolventelor). Diferența între absolvenții ocupați de sex masculin și absolvente este dată de creșterea procentului acestora care se află în afara forței de muncă. În ceea ce privește absolvenții situați în afara forței de muncă, procentul este semnificativ mai mare în rândul absolventelor și crește pe termen mediu cu 6,00%, diferența procentuală fiind de 7,00% pe termen scurt (T+1), respectiv de 13,00% (T+5).

Figură 26. Distribuția respondenților în funcție de sex, status ocupațional, ciclul de studiu și cohortă.

Raportat la absolvenții de master, diferența procentuală între absolvenți și absolvente active în piața muncii crește cu 20,10% pe termen mediu, de la 1,60% (T+1), la 21,70% (T+5). Această diferență este compusă în parte de creșterea procentului de absolvente neocupate.

6.2.4. Alte analize

Suplimentar, în vederea stabilirii existenței unor relații relevante din punct de vedere statistic între situația în piața muncii și anumite variabile, am realizat o serie de teste Chi-Pătrat, în urma cărora au fost relevate semnificația statistică și Coeficientul V a lui Cramer (φ_c). Rezultatele acestor teste au fost completate de date descriptive prezentate anterior în cadrul acestui capitol.

Prin urmare, șansele ca un absolvent să fie activ în piața muncii cresc o dată cu trecerea timpului de la absolvire ($\varphi_c=0,192$, $p<0,001$), vârsta fiind un factor important în acest sens ($\varphi_c=0,192$, $p<0,001$). Pe de altă parte, variabile precum nivelul maxim de educație atins de părinți, absolvirea studiilor universitare de către aceștia, respectiv durata programului de studiu nu influențează din punct de vedere statistică.

Tabel 7. Testul Chi-Pătrat pentru stabilirea legăturii statistice între statutul de ocupat al absolvenților și diferite variabile.

Testul Chi-Pătrat	Vârsta categ.	Perioada după absolvire	Părinți care au absolvit univ.	Nivel de educație părinți	Durata programului de studiu
Coeficient Pearson Chi-Pătrat	125,079	56,706	2,033	4,198	25,978
Gradele de libertate	6	16	2	4	10
Semnificație (p)	< 0,001	< 0,001	0,362	0,380	0,004
Măsuri de mărime a efectului					
Phi	0,306	0,192	0,038	0,054	0,135

Testul Chi-Pătrat	Vârsta categ.	Perioada după absolvire	Părinți care au absolvit univ.	Nivel de educație părinți	Durata programului de studiu
Coefficientul V a lui Cramer (φ_c)	0,216	0,136	0,038	0,039	0,095

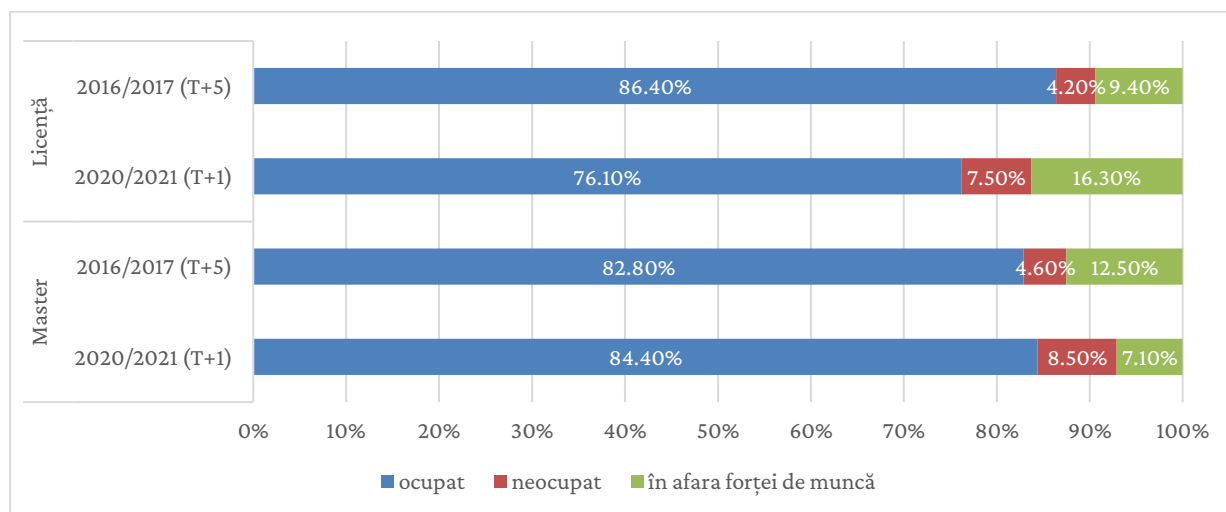
6.3. În funcție de școlaritate

6.3.1. Ciclul de studii absolvit

Din punct de vedere al raportării la ciclul de studii, procentul de absolvenți de licență ocupați crește cu 10,30%, de la 76,10% la un an de la finalizarea studiilor, la 86,40% la cinci ani de la finalizarea studiilor. Prin comparație, atât în cazul absolvenților de licență neocupați (-3,30%), cât și cei aflați în afara forței de muncă (-6,90%) se înregistrează scăderi pe termen lung.

În ceea ce privește absolvenții de studii universitare de master, procentul celor care sunt ocupați scade pe termen mediu cu 1,60%, de la 84,40% (T+1), la 82,20% (T+5). Având în vedere că există înregistrată o scădere și a numărului de absolvenți neocupați, de 3,90% în aceeași perioadă analizată, explicația scăderii populației de absolvenți de studii superioare ocupați este generată de creșterea ponderii celor care între un an și cinci ani de la absolvire au ieșit din forța de muncă. În această situație, populația absolvenților a crescut cu 5,40% în intervalul analizat, de la 7,10% (T+1) la 12,50% (T+5).

Figură 27. Distribuția respondenților în funcție de status ocupațional, ciclul de studii și cohortă.

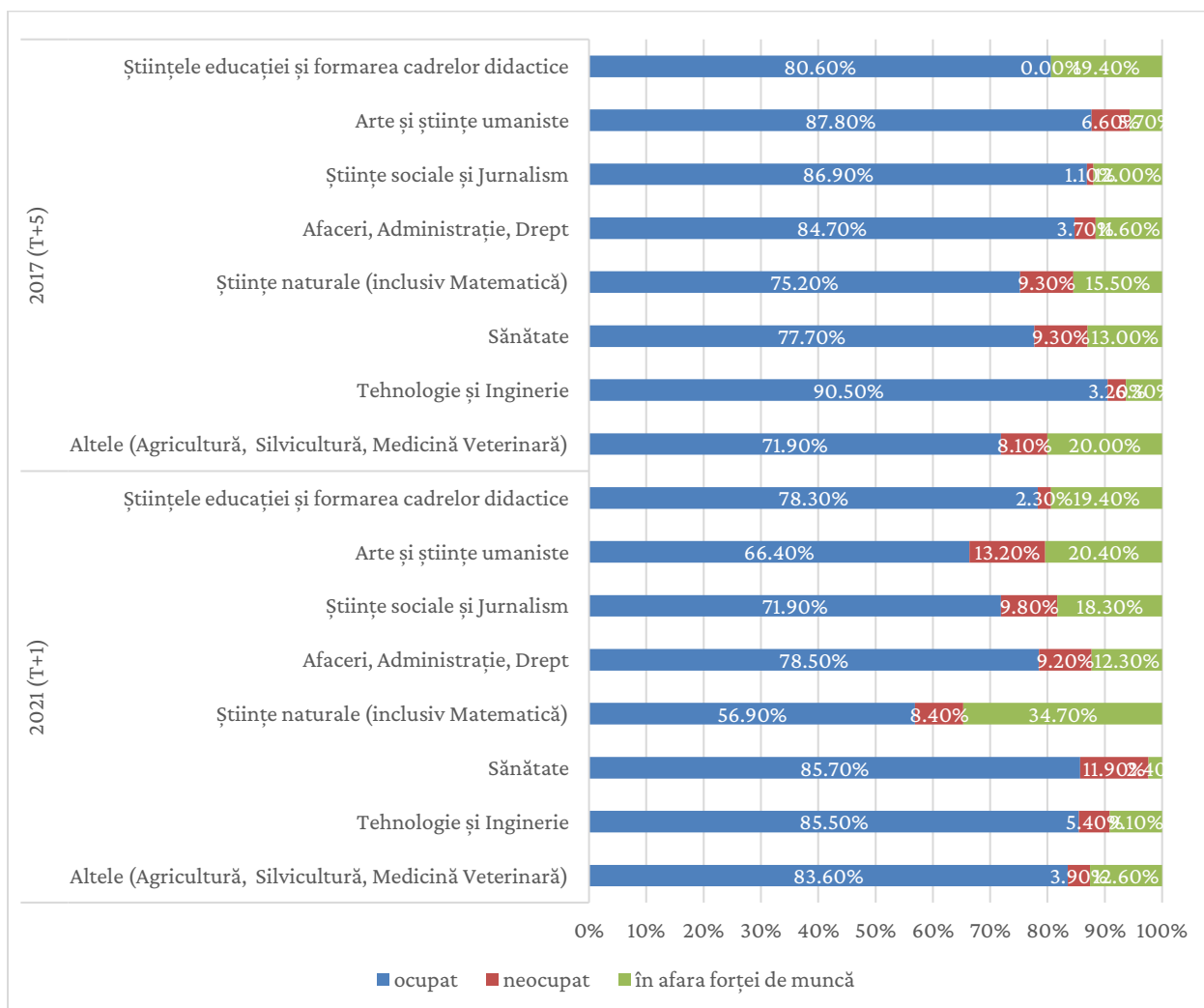

6.3.2. Domeniul de studiu (EUROGRADUATE)

Pe termen scurt de la absolvirea studiilor (T+1), cea mai mare rată de ocupare s-a înregistrat în domeniile de studiu *Sănătate* (85,70%), *Tehnologie și Inginerie* (85,50%) sau *Altele (Agricultură, Silvicultură, Medicină Veterinară)* (83,60%). Prin comparație, cele mai mici rate de ocupare s-au înregistrat în situația absolvenților din domeniile *Științe sociale și Jurnalism* (71,90%), *Arte și științe umaniste* (66,40%) sau *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (56,90%).

Pe termen mediu de la finalizarea studiilor (T+5), domeniile de studiu în care se înregistrează cele mai mari rate de ocupare sunt *Tehnologie și Inginerie* (90,50%), *Arte și științe umaniste* (87,80%) și *Științe sociale și Jurnalism* (86,90%). Cele mai mici rate ale ocupării s-au înregistrat în domeniile *Sănătate* (77,70%), *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (75,20%) și *Altele (Agricultură, Silvicultură, Medicină Veterinară)* (71,90%).

Figură 28. Distribuția respondenților în funcție de status ocupațional, ciclul de domeniu de studiu EG-8 și cohortă.

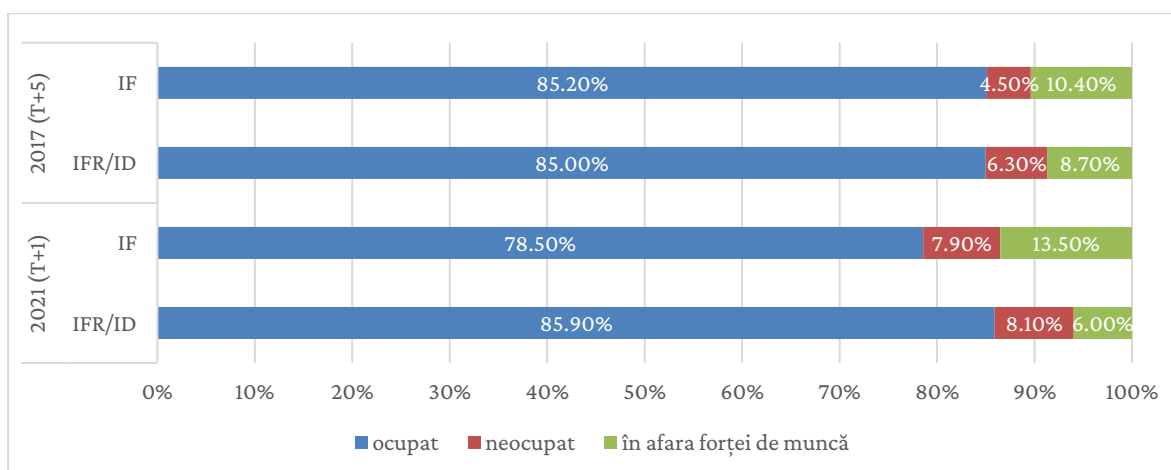
Scăderea sau, după caz, creșterea ratei de ocupare în cadrul absolvenților este în general determinată de opțiunea acestora de a reintra, respectiv de a ieși în afara pieței muncii. Spre exemplu, pe termen mediu, în domenii precum *Sănătate* (10,60%) sau *Altele (Agricultură, Silvicultură, Medicină Veterinară)* (7,40%), un procent semnificativ dintre absolvenți iese în afara forței de muncă (ex. în concediu de creștere a copilului). La polul opus, procente semnificative de absolvenți ies în afara forței de muncă în cazul unor domenii precum *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (19,20%), *Arte și științe umaniste* (14,70%) sau *Științe sociale și Jurnalism* (6,30%).

6.3.3. Forma de învățământ

Prin raportare la forma de învățământ, procentul de absolvenți ocupați care au finalizat forma de învățământ cu frecvență (IF) crește, în timp, cu 6,70%, de la 78,50% (T+1) la 85,20% (T+5). Pe de cealaltă parte, procentul de absolvenți neocupați scade în timp (3,40%), o situație similară înregistrându-se și în cazul celor care sunt în afara forței de muncă (3,10%).

În ceea ce privește absolvenții de studii cu frecvență redusă (IFR) sau la învățământ la distanță (ID), procentul celor care sunt activi în piața muncii scade pe termen mediu cu 0,90%, de la 85,90% (T+1), la 85,00% (T+5). Similar, există o scădere a procentului de absolvenților neocupați de 1,80%, de la 8,10% (T+5), la 6,30% (T+1).

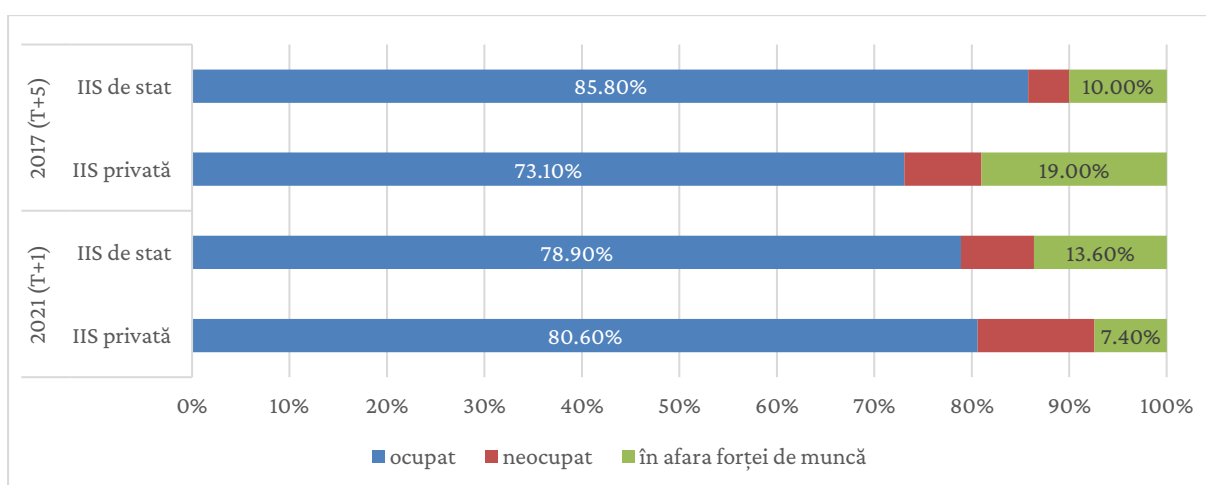
Figură 29. Distribuția respondenților în funcție de status ocupațional, forma de învățământ și cohortă.

6.3.4. Tip de proprietate

Gradul de ocupare al absolvenților învățământului universitar privat scade în timp cu până la 14,40% față de cel de stat, în special datorită creșterii numărului de absolvenți care se află în afara locului de muncă. Astfel, diferența dintre procentul de absolvenți ocupați ai instituțiilor de învățământ superior publice și cele private crește de la 1,70% în favoarea universităților private (T+1), la 12,70% în cazul universităților publice de stat (T+5).

Figură 30. Distribuția respondenților în funcție de status ocupațional, tip de proprietate a instituției de învățământ superior și cohortă.

Procentul de absolvenți neocupați a scăzut indiferent de forma de proprietate absolvită. Astfel, rata de neocupare a absolvenților din universități de stat a scăzut cu 3,30%, de la 7,50% (T+1), la 4,20% (T+5). De asemenea, în cazul absolvenților din universități private, rata de neocupare a scăzut cu 4,10%, de la 11,30% (T+1), la 2,20% (T+5).

Creșterea semnificativă a procentului de absolvenți ai universităților private situați în afara forței de muncă este cea care a determinat scăderea gradului de ocupare în rândul acestora. În ceea ce privește dinamica absolvenților de studii universitare care sunt situați în afara forței de muncă, în cazul universităților de stat s-a înregistrat pe termen mediu o scădere de 3,60%, de la 13,60% (T+1), la 10,00% (T+5). Pe de cealaltă parte, în cazul instituțiilor de învățământ superior

privat s-a înregistrat o creștere semnificativă de 15,20% a procentului de absolvenți aflați în afara forței de muncă, de la 7,40% (T+1), la 19,00% (T+5).

6.4. Statut actual

6.4.1. Sectorul de activitate (CAEN Rev. 2)

Respondenții la studiul pilot EUROGRADUATE au avut de selectat diviziunea specifică ocupației desfășurate în acord cu Clasificarea activităților din economia națională – CAEN Rev. 2. Aceasta este corelată într-un raport de 1:1 cu NACE Rev. 2, nomenclatorul utilizat la nivelul Uniunii Europene. Semnalăm faptul că acesta a fost un proces de autoselecție, ceea ce poate determina o serie de erori generate de cunoașterea limitată existentă în rândul angajaților privind structura CAEN. Gruparea diviziunilor din CAEN Rev. 2, după caz, a fost realizată la nivelul consorțiului EUROGRADUATE.

Tabel 8. Distribuția respondenților în funcție de diviziunea din CAEN Rev. 2.

Diviziunea din CAEN Rev. 2	Număr răspunsuri	% din total răspunsuri
A - Agricultură, silvicultură și pescuit, B - Industria extractivă	37	3,4
C - Industria prelucrătoare	72	6,5
D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, E - Distribuția apei;	30	2,7
F - Construcții	49	4,5
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor H - Transport și depozitare	71	6,5
I - Hoteluri și restaurante, L - Tranzacții imobiliare	33	3
J - Informații și comunicații	137	12,5
K - Intermedieri financiare și asigurări	46	4,2
M - Activități profesionale, științifice și tehnice	108	9,8
N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	29	2,6
O - Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	47	4,3
P - Învățământ	91	8,3
Q - Sănătate și asistență socială	124	11,3
Alte sectoare de activitate	227	20,6
Total	1101	100

Cele mai multe răspunsuri înregistrate au fost încadrate în diviziunea J – *Informații și comunicații* (12,5%), urmată de Q – *Sănătate și asistență socială* (11,3%) sau M – *Activități profesionale, științifice și tehnice* (9,8%). O frecvență mai mică a rezultatelor s-a înregistrat în sectoare precum I – *Hoteluri și restaurante*, L – *Tranzacții imobiliare* (3%), D – *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*, E – *Distribuția apei* (2,7%) sau N – *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (2,6%). 20,6% din respondenți au fost încadrați ca fiind în alte sectoare de activitate decât cele detaliate în tabelul 11.

6.4.2. Ocupația și potențialul de supracalificare

În vederea stabilirii ocupației respondenților a fost utilizată Clasificarea internațională standard a ocupațiilor (ISCO 08). În România, aceasta a fost transpusă în Clasificarea Ocupațiilor din România (COR), care a fost aprobată prin ordin comun al Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și Institutului Național din statistică nr. 1/832/856/2011 cu modificările

ulterioare. Absolvenții ocupați au avut de completat un câmp generic definit *Ocupația*, în care au putut alege dintr-o listă orientativă de ocupații din COR. Ulterior, acestea au fost corelate cu COR de către echipa de cercetători: celor unde s-a putut realiza acest lucru, li s-a atribuit un cod COR de 1, 2 sau 3 cifre, după caz. A fost luat în considerare COR valabil la 1 septembrie 2022.

Prin intermediul ISCO-08 se poate realiza o clasificare a locurilor de muncă prin stabilirea nivelului de calificare. Nivelurile de calificare sunt stabilite în baza unui sistem cu patru niveluri, pentru a clasifica locurile de muncă în funcție de complexitate și de cerințele educaționale.

În vederea determinării nivelului de calificare al unui loc de muncă, Organizația Mondială a Muncii (ILO) ia în considerare o serie de factori precum natura muncii (complexitatea, varietatea, gradul de autonomie), educația formală necesară, precum și experiența/necesarul de formare în vederea îndeplinirii sarcinilor de lucru.

Între grupa majoră COR și nivelul de calificare ISCO-08 există o legătură la nivel general. Prin aplicarea metodologiei de interpretare a ocupațiilor respondenților EUROGRADUATE 2022 prin raportare la nivelul de calificare, nu poate fi stabilită în mod cert *discrepanța verticală privind calificarea (vertical mismatch)*. Vom face referire la această variabilă în cadrul studiului sub termenul generic de *supracalificare (verticală)*.

În schimb, aceasta poate fi calculată sub forma a trei valori, respectiv:

- Calificat = un absolvent de studii universitare care are o ocupație al cărei nivel de calificare ISCO-08 presupune un nivel studii echivalent cu cel absolvit (minim studii superioare ISCED 6).
- Potențial supracalificat = un absolvent de studii universitare care are o ocupație al cărei nivel de calificare ISCO-08 nu presupune în mod automat absolvirea studiilor superioare.
- Supracalificat = un absolvent de studii universitare care are o ocupație al cărei nivel de calificare ISCO-08 nu necesită absolvirea studiilor superioare.

Tabel 9. Corespondența între nivelul de calificare ISCO-08 și tipologia generală de ocupații.

Nivelul de calificare	Tipologie de ocupații	Descriere succintă	Discrepanța verticală privind calificarea universitară
1	Ocupații elementare	Sarcinile sunt simple și de rutină, necesitând abilități de bază de citire și calcul. Pot fi necesare perioade scurte de formare la locul de muncă.	Supracalificat
2	Ocupații care necesită competențe la un nivel de educație secundară	De obicei, necesită finalizarea învățământului secundar sau a unei formări profesionale, împreună cu experiență la locul de muncă.	Supracalificat
3	Ocupații care necesită o calificare de învățământ superior la un nivel terțiar cu ciclu scurt (poate fi non-universitar)	De obicei, presupune 2-3 ani de studii tehnice/teoretice și o pregătire semnificativă la locul de muncă.	Potențial supracalificat

Nivelul de calificare	Tipologie de ocupații	Descriere succintă	Discrepanța verticală privind calificarea universitară
4	Ocupații care necesită o diplomă de învățământ superior la nivel de licență sau mai mare.	Aceste ocupații necesită cunoștințe teoretice și practice semnificative, cu expertiză în domeniul lor.	Calificat

Metodologia de înscriere și înregistrare a calificărilor din învățământul superior în registrul Național al Calificărilor din Învățământ Superior (RNCIS), adoptată prin OMEN nr. 3475/2017, ocupațiile conferite de către instituțiile de învățământ superior trebuie să aparțină grupei majore 2. Ocupațiile din grupa majoră 1 cuprind membri ai corpului legislativ ai executivului, înalți conducători și funcționari superiori din unitățile economico-sociale și politice. Aceste ocupații au fost considerate ca fiind în acord cu calificările obținute în absolvirii studiilor superioare. Pentru restul grupelor majore (3-9), ocupațiile au sunt inferioare calificărilor universitare, rezultând că absolvenții sunt supracalificați sau potențial supracalificați.

Tabel 10. Nivelul de calificare în funcție de Grupa major indicată din Clasificarea Ocupațiilor din România.

Grupă majoră COR	Denumire grupa majoră COR	Nivel de calificare	Procent din total răspunsuri (neponderat)
1	Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători	3 și 4	25,40%
2	Specialiști în diverse domenii de activitate	4	55,40%
3	Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	3	9,50%
4	Funcționari administrativi	3	5,00%
5	Lucrători în domeniul serviciilor	3	2,70%
6	Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	3	0,10%
7	Muncitori calificați și asimilați	3	0,80%
8	Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	3	0,40%
9	Ocupații elementare	3	0,30%
0	Forțele armate	1, 2 și 4	0,30%

În vederea stabilirii unei relații între statutul de supracalificat și anumite variabile privind absolvenții de studii superioare, au fost realizate teste Chi-Pătrat în vederea stabilirii semnificației statistice și a Coeficientul V a lui Cramer (φ_c). Rezultatele acestor teste au fost coroborate cu date descriptive privind acele variabile.

Tabel 11. Testul Chi-Pătrat pentru stabilirea legăturii statistice între statutul de supracalificat al absolvenților și diferite variabile.

Testul Chi-Pătrat	Sectorul de activitate (CAEN Rev. 2)	Domeniul de studiu (EG-8)	Părinți care au absolvit univ.	Vârsta categ.	Nivelul de studii absolvit	Gen
Coeficient Pearson Chi-Pătrat	175,124	127,349	8,319	73,945	6,027	3,670
Gradele de libertate	26	14	2	6	2	4
Semnificație (p)	< 0,001	< 0,001	0,016	< 0,001	0,049	0,453
Măsuri de mărime a efectului						
Phi	0,399	0,322	0,086	0,263	0,070	0,055
Coeficientul V a lui Cramer (φ_c)	0,282	0,227	0,086	0,186	0,070	0,039

Procentul de absolvenți supracalificați sau care se află într-o situație asemănătoare scade în timp cu până la 8,1%. Dacă în rândul absolvenților din generația 2021 (T+1), procentul acestora era de 51,0%, respondenții din generația 2017 (T+5) au înregistrat un procent de 42,9%.

Procentul absolvenților supracalificați sau potențial supracalificați scade o dată cu absolvirea unui ciclu de studii universitare superioare cu 7,2%. Rata absolvenților supracalificați (sau potențial în această situație absolvenți de master este de 42,6%, pe când în rândul absolvenților de licență este de 49,8%.

Frecvența absolvenților calificați este mai mare cu 5,5% în rândul celor care au cel puțin un părinte absolvent de studii superioare. Totuși, relația dintre contextul educațional familial și gradul de calificare nu este relevantă din punct de vedere statistic, fiind și de o intensitate scăzută ($\varphi_c = 0,086$, $p=0,016$).

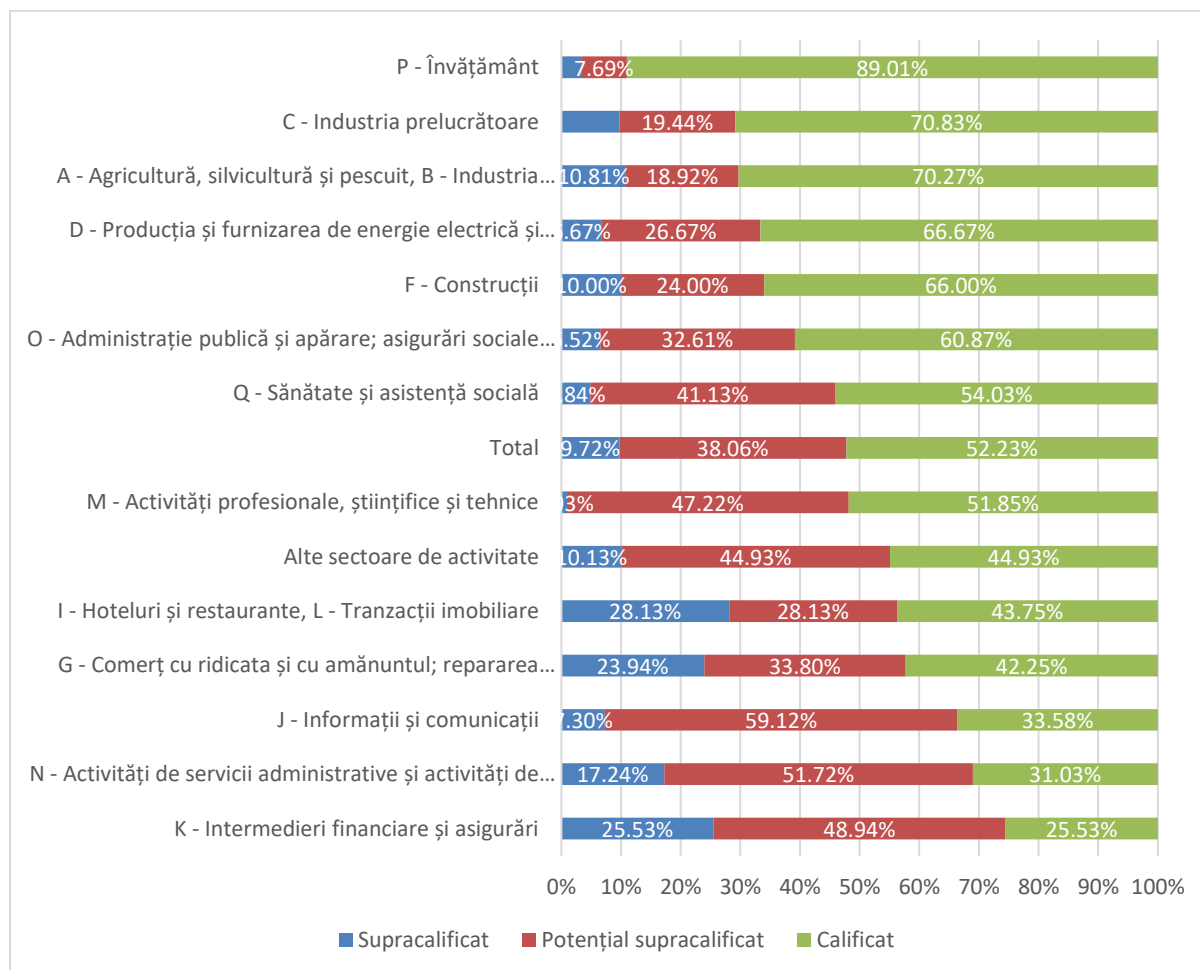
Tabel 12. Distribuția respondenților în funcție de statutul de supracalificat și cohortă, ciclu de studii absolvit, context educațional și gen.

		Supracalificat	Potențial supracalificat	Calificat
Cohortă	2017 (T+5)	9,1%	33,8%	57,1%
	2021 (T+1)	9,8%	41,2%	49,0%
Ciclu de studii absolvit	Licență	9,9%	39,9%	50,2%
	Master	8,8%	33,8%	57,4%
Context educațional familial	Minim un părinte absolvent de studii superioare	10,2%	35,1%	54,7%
	Fără părinți absolvenți de studii superioare	7,6%	43,2%	49,2%
Sex	Masculin	8,2%	37,7%	54,0%
	Feminin	10,2%	37,6%	52,2%

Activitatea în cadrul unei sector de activitate poate indica o predilecție pentru o situație în care absolventul să fie supercalificat la locul de muncă ($\varphi_c = 0,282$, $p<0,001$). Astfel, procentul de de absolvenți supracalificați este semnificativ mai mare în sectoare de activitate precum I - *Hoteluri*

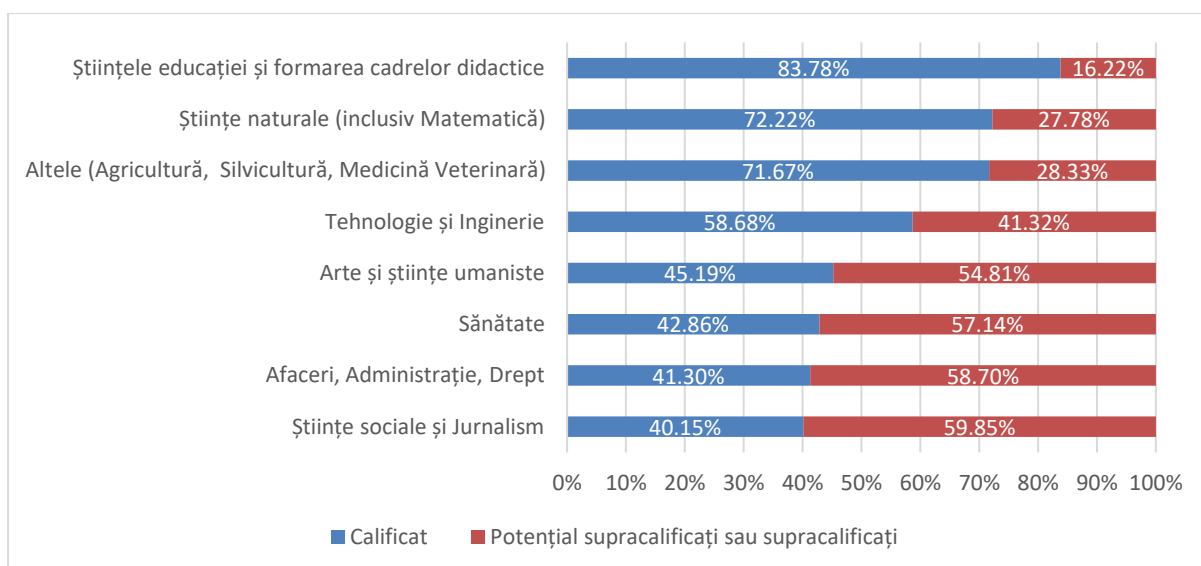
și restaurante, L - Tranzacții imobiliare (28,13%), K - Intermedieri financiare și asigurări (25,53%) sau G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor H - Transport și depozitare (23,94%), prin comparație cu sectoare de activitate în care se înregistrează cea mai mică rată de supracalificare, respectiv Q - Sănătate și asistență socială (4,84%), P – Învățământ (3,30%) sau M - Activități profesionale, științifice și tehnice (0,93%).

Figură 31. Distribuția respondenților în funcție de potențialul de supracalificare și sectorul de activitate (CAEN Rev. 2)

Domeniul de studiu (EG-8) influențează gradul de supracalificare al unui absolvent. Între cele două variabile există o legătură statistică relevantă, chiar dacă de o intensitate mai redusă ($\varphi_c = 0,227$, $p < 0,001$). În plus, procentul de absolvenți potențial supracalificați sau supracalificați semnificativ între domeniile de studiu. Astfel, cele mai semnificative procente s-au înregistrat în cazul domeniilor Științe sociale și Jurnalism (59,85%), Afaceri, Administrație, Drept (58,70%), Sănătate (57,14%) sau Arte și științe umaniste (54,81%). Prin comparație, procente semnificativ mai reduse s-au înregistrat în rândul absolvenților din cadrul unor specializări precum Altele (Agricultură, Silvicultură, Medicină Veterinară) (28,33%), Științe naturale (inclusiv Matematică) (27,78%) sau Științele educației și formarea cadrelor didactice (16,22%).

Figură 32. Distribuția respondenților în funcție de potențialul de supracalificare și domeniul de studiu (EG-8).

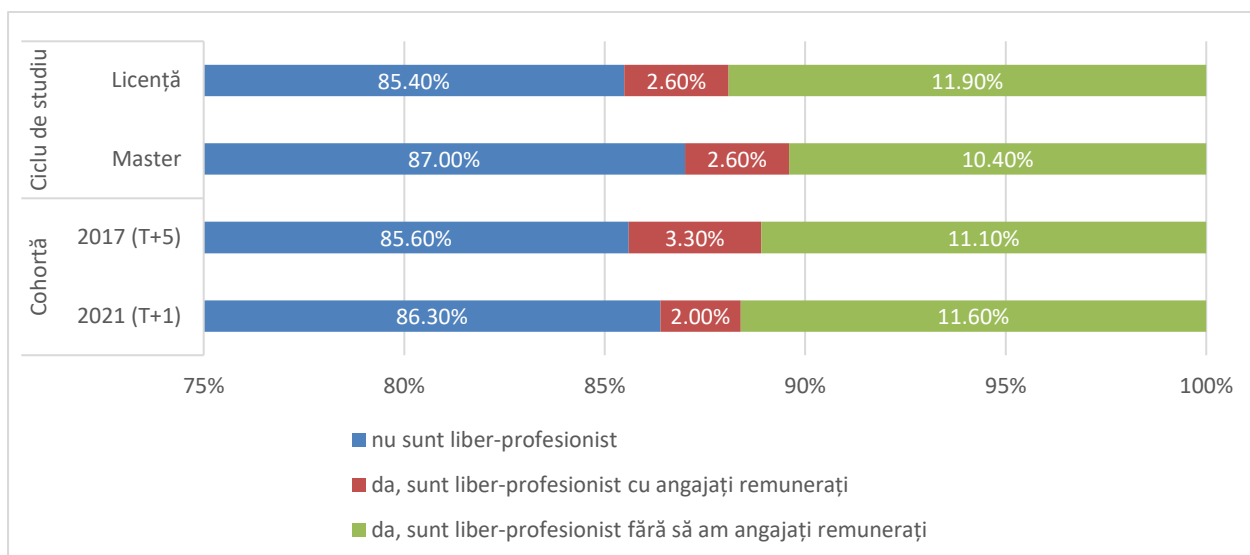

6.4.3. Liber-profesioniști

Opțiunea absolvenților de a fi liber-profesioniști⁸ se manifestă încă de după finalizarea studiilor, procentul acestora fiind într-o ușoară creștere pe termen mediu. Numărul total de absolvenți care au statutul de liber-profesionist crește pe termen mediu cu 0,80%, de la 13,60% (T+1), la 14,40% (T+5).

Statutul de liber-profesionist este mai frecventă în rândul absolvenților de licență decât în rândul celor de master. Predilecția liber-profesioniștilor în rândul absolvenților de licență (14,50%) este mai mare cu 1,50% decât în cazul celor de master (13,00%).

Figură 33. Distribuția respondenților în funcție de statutul de liber-profesionist, pe cohorte și ciclu de studiu.

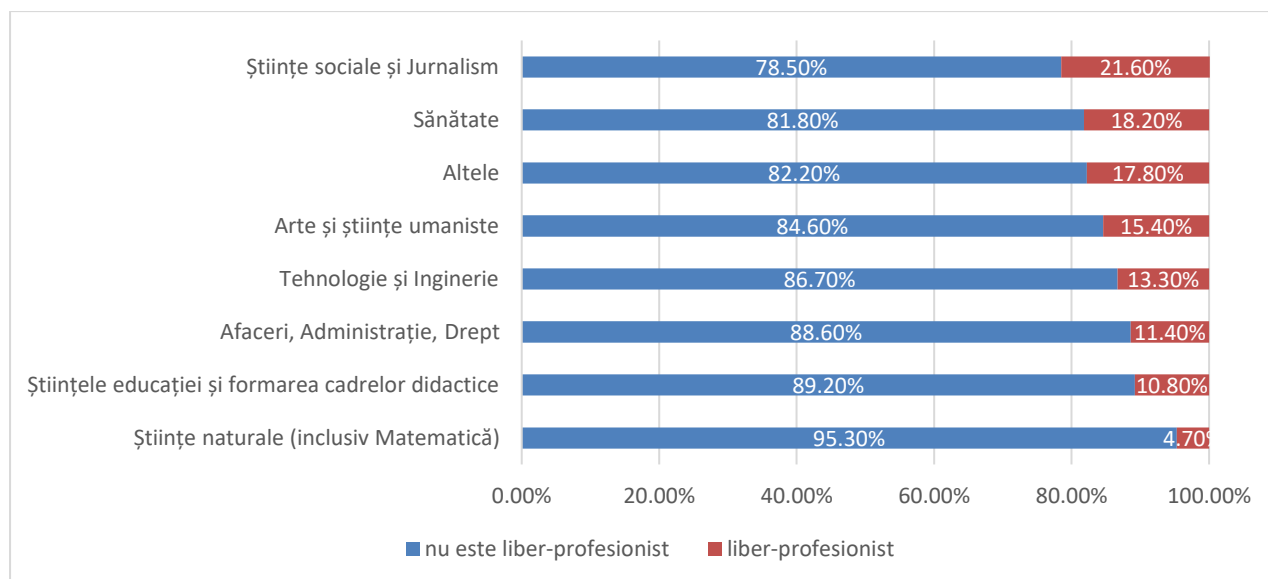

Opțiune pentru a fi liber-profesionist se înregistrează cel mai adesea în cazul absolvenților din domenii de studiu precum *Științe sociale și Jurnalism* (21,60%), respectiv *Sănătate* (18,20%). La polul opus, cel mai scăzut procent de absolvenți liber-profesioniști se înregistrează în domenii

⁸ Absolvenții participanți la studiul Eurograduate 2022 au fost întrebați dacă sunt liber-profesioniști, existând trei variante de răspuns, respectiv: „da, sunt liber-profesionist cu angajați remunerați”, „da, sunt liber-profesionist fără să am angajați remunerați” sau „nu”. În cazul în care ne referim simplu la „liber-profesioniști”, aceștia reprezintă suma dintre cele două categorii anterior menționate (cu sau fără angajați remunerați).

precum *Afaceri, Administrație, Drept* (11,40%), *Științele educației și formarea cadrelor didactice* (10,80%) sau *Științe naturale (inclusiv Matematică)* (4,70%).

Figură 34. Distribuția absolvenților pe domenii de studiu EG-8, în funcție de statutul de liber-profesionist.

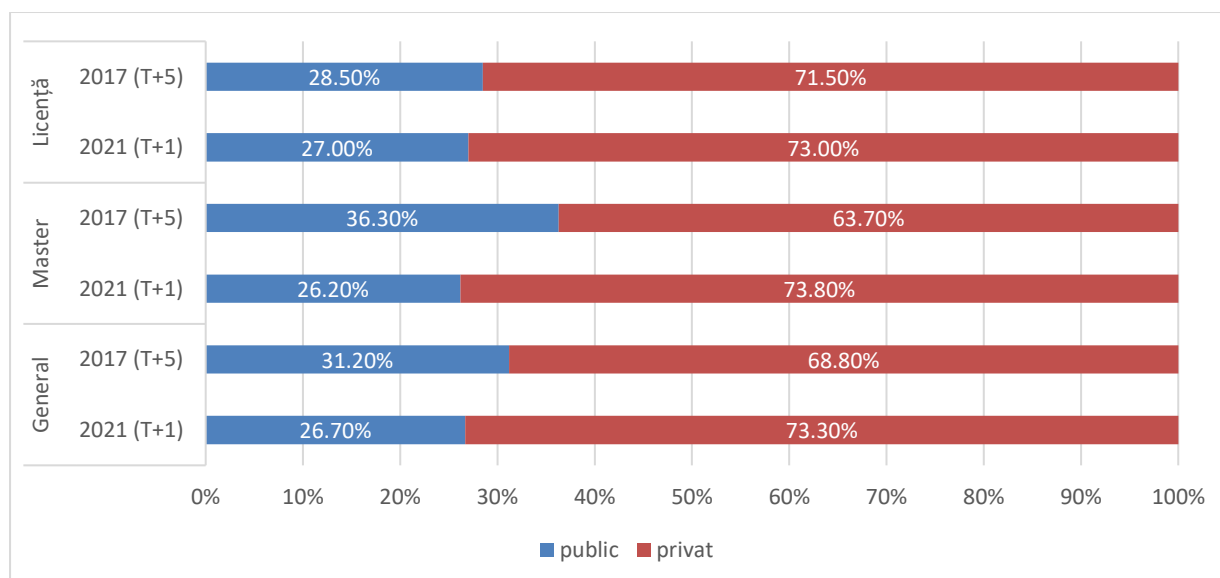

6.4.4. Sectorul de activitate (public/privat)

Pe termen mediu, absolvenții de studii superioare au tendința de a se orienta către sistemul public. Numărul absolvenților care sunt angajați în sistemul public crește cu 4,5%, de la 26,70% (la un an de la absolvirea studiilor), la 31,20% (la cinci ani de la finalizarea studiilor).

Absolvirea studiilor de master anticipează o carieră în sistemul public. Pe termen mediu, procentul absolvenților care profesează în sistemul public crește cu 10,10%, față de doar 1,5% în cazul studiilor de licență.

Figură 35. Distribuția respondenților în funcție de ciclul de studii, sectorul de activitate (public sau privat) și cohortă.

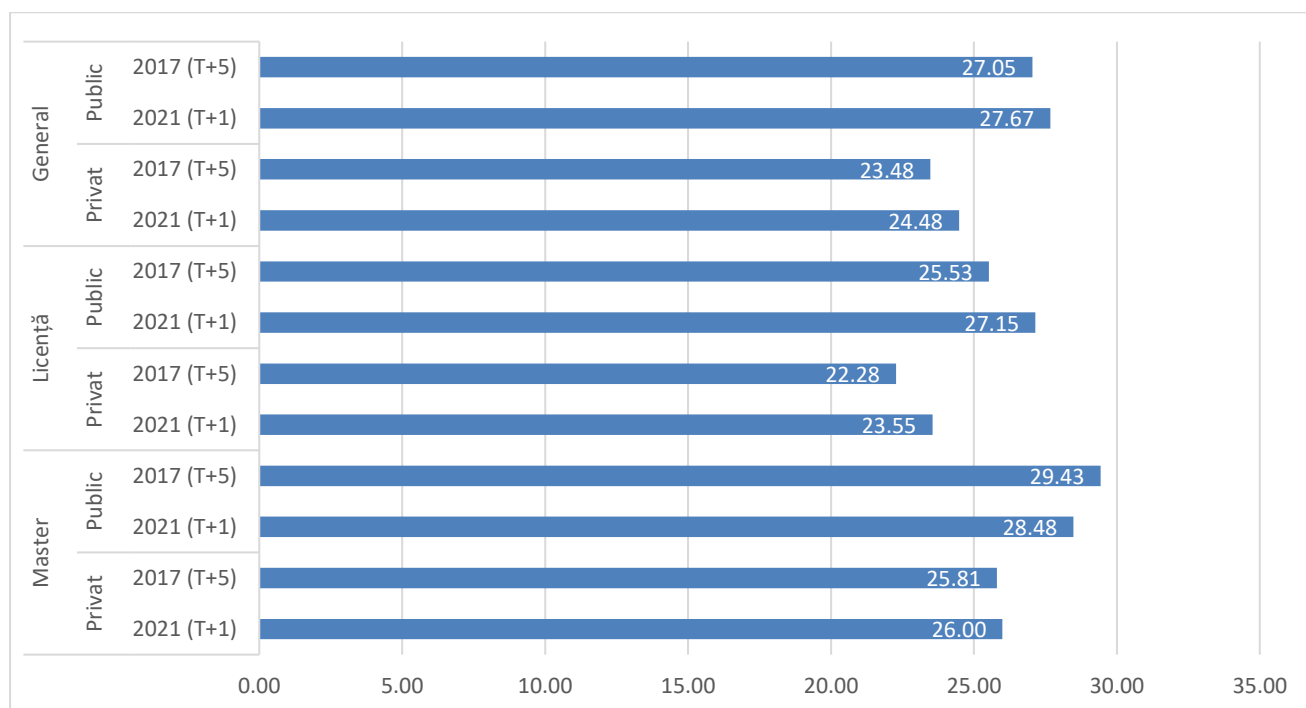

La nivel general, absolvenții de studii superioare au o vârstă medie în creștere, ceea ce determină ritm mai crescut de îmbătrânire a forței de muncă înalt calificată. Acest lucru se întâmplă cu predilecție în sectorul privat (4,26%), prin comparație cu cel public (2,29%).

Astfel, în perioada 2017 – 2021, vârsta medie a absolvenților de studii superioare care s-au angajat în mediul privat a crescut cu 1 an, de la 23,48 ani, la 24,48 ani. În același timp, în sectorul public, vârsta medie la momentul absolvirii a crescut doar cu 0,62 ani, de la 27,05 la 27,67 ani.

Ritmul de creștere a îmbătrânirii a absolvenților de licență este mai mare decât în cazul celor de master. În perioada 2017-2021, vârsta medie a generației de absolvenți de licență care s-au angajat în mediul public a crescut cu 6,35%, față de 5,70% în cazul celor care s-au angajat în mediul privat. În ceea ce privește absolvenții de master, ritmul de creștere a vârstei absolvenților angajați a fost unul negativ în cazul celor care s-au angajat în mediul public, scăzând cu -3,23%, prin comparație cu creșterea de 0,74%.

Figură 36. Vârsta medie în momentul absolvirii (în ani) a respondenților în funcție de ciclul de studii, sectorul de activitate (public sau privat) și cohortă.

7. Concluzii

7.1. Context, aspecte metodologice și limitări

În 2022, România a participat în premieră la un studiu EUROGRADUATE. Proiectul desfășurat în perioada 2022-2024 a reprezentat cel de-al doilea studiu pilot de acest tip realizat la nivelul UE, numărul de state participante fiind în creștere, de la 8 state (2017-2020), la 17 plus unul care a oferit date prelucrate. Comisia Europeană anticipează că următorul studiu EUROGRADUATE va avea loc în perioada 2025-2028, urmând ca colectarea de date să se realizeze în toamna anului 2026.

Implementarea EUROGRADUATE 2022 în România s-a realizat prin intermediul UEFISCDI, la solicitarea Ministerului Educației. UEFISCDI este deopotrivă punct național de referință privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților, asigurând totodată și echipa responsabilă de cercetare la nivel național.

România a înregistrat progrese semnificative privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților de învățământ superior în acord cu *Recomandările Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților (2017/C 423/01)*. Ulterior implementării Chestionarului Național privind Angajabilitatea Absolvenților de Învățământ Superior, a lansării platformei angajabilitate.uefiscdi.ro și a participării la studiul pilot EUROGRADUATE 2022, România este printre statele care au înregistrat progrese complete sau aproape complete la nivel național în ceea ce privește recomandările Consiliului.

Studiul EUROGRADUATE 2022 a vizat două cohorte de absolvenți, în funcție de momentul absolvirii: la cinci ani după (2017), respectiv la un an după (2021). Numărul total de invitații transmise a fost de 149.065, dintr-un total de 213.119 de absolvenți înregistrați în RMU. Numărul total de răspunsuri obținut este de 1.545.

România a optat pentru setul minim de date colectate – (A) Informații esențiale. Acesta a vizat întrebări care au acoperit subiecte precum mediul socio-economic, studiile absolvite, mobilitatea și angajabilitatea absolvenților de învățământ superior.

Principalele limitări au fost generate de o serie de date lipsă privind generațiile vechi de absolvenți, respectiv adresele de email necesare în vederea contactării acestora. În plus, numărul redus de respondenți poate fi pus și pe seama derulării în premieră a acestui studiu, precum și a efectului de *survey fatigue*.

7.2. Profilul respondenților EUROGRADUATE 2022

Distribuția participanților la studiu a fost relativ echilibrată: 65,0% - generația 2021, 35,0% - generația 2017. Între cele două cohorte a existat o diferență de 30%, aceasta fiind aproape de media existentă la nivelul statelor participante în EUROGRADUATE 2022, unde au existat diferențe cuprinse între și 2,0% și 90,8%.

Vârsta medie a absolvenților de licență din România este în creștere cu 3,24% (9 luni și 28 de zile). Acest lucru indică o prezență mai mare a absolvenților cu un profil matur, care poate fi pusă pe seama faptului că numărul de absolvenți de Bacalaureat (în anul anticipat) a fost scăzut în ultimii 13 ani, în ciuda unei tendințe de creștere înregistrată în ultimii ani.

Studentii se înscriu și finalizează studiile de master mai rapid cu 0,8% (2 luni și 19 zile). Acest fapt indică faptul că tranziția între studiile de licență și cel de-al doilea ciclu de studii universitare se realizează mai rapid.

Absolventele predomină, indiferent de cohortă sau de ciclu de studiu. Frecvența respondentelor este mai mare prin raportare la absolvenții de sex masculin cu un procent cuprins între 11,60% (Licență, 2017) și 35,80% (Master, 2017). Cu o diferență medie procentuală de 25,34% între respondenții de sex feminin și cei masculin, România se află în apropiere de media statelor participante. Diferența maximă s-a înregistrat în cazul Letoniei (48,92%), la polul opus situându-se Germania (6,13%).

Majoritatea respondenților sunt români (96,5%). Mai puțin de 1% dintre aceștia provin din Republica Moldova, restul aparținând altor state precum Albania, Algeria, Bangladesh, Franța, Ucraina, Ungaria, Italia și Turkmenistan. 61 de respondenți au indicat că posedă două cetățenii, în timp ce doar un respondent a menționat că are trei cetățenii.

Aproximativ 3 din 4 absolvenți români rămân în aceeași localitate după finalizarea studiilor, dar tendința este de scădere în timp, cu o creștere a mobilității către străinătate. România a înregistrat cel mai mare procent de absolvenți care a rămas în aceeași localitate, înregistrând totodată o mobilitate redusă a absolvenților în străinătate prin comparație cu alte state.

Distribuția absolvenților pe regiuni de dezvoltare este neuniformă, cu anumite regiuni fiind mai bine reprezentate decât altele. Regiunile Nord-Vest și București-Ilfov sunt constant printre cele mai bine reprezentate regiuni. Regiunea Vest este constant printre cele mai slab reprezentate regiuni.

Cea mai mare parte a absolvenților români (57-59%) privind din familii fără studii superioare. Doar un procent mic (6-7%) provine din familii cu un nivel de educație sub învățământul secundar inferior. Prin urmare, sistemul de învățământ superior din România oferă în continuare posibilități și oportunități de mobilitate socială ascendentă. La nivelul internațional, cele mai mici procente de absolvenți provenind din familii fără studii superioare se înregistrează în Portugalia (32,45%), Italia (32,26%), Slovenia (31,53%), Croația (28,55%) și Grecia (3,46%). La polul opus, state precum Norvegia (64,21%), Estonia (58,91%), Germania (55,38%) și Ungaria (54,05%) înregistrează cele mai mari procente de studenți care provin din familii cu familiarizate cu studiile superioare.

Cu o diferență medie de 30,20% între cele două cohorte, numărul absolvenților de licență este predominant în comparație cu cel al absolvenților de master. Cele mai mari rate de răspuns s-au înregistrat în domeniile *Tehnologie și Inginerie, Afaceri, Administrație, Drept și Științe sociale și Jurnalism*. Cele mai mici rate de răspuns s-au înregistrat în domeniile *Științe naturale (inclusiv Matematică), Științele educației și formarea cadrelor didactice și Altele (cu precădere Medicină Veterinară)*.

Medii de absolvire similare între domeniile de studiu, cu variații minore în funcție de cohortă și ciclul de studii. Nu există diferențe semnificative la nivel de medii între domeniile EUROGRADUATE-8 analizate. Se observă o ușoară variație a mediilor în funcție de cohortă și ciclul de studii. Domeniile cu cele mai mari medii la licență sunt, în general, *Științe sociale și Jurnalism, Arte și științe umaniste și Sănătate*. Domeniile cu cele mai mari medii la master sunt, în general, *Arte și științe umaniste, Științe sociale și Jurnalism, și Sănătate*.

Există o corelație pozitivă între intervalul de timp scurs de la finalizarea studiilor și probabilitatea ca un absolvent să urmeze noi studii universitare. Această tendință se observă atât în cazul absolvenților de licență (creștere de 15,00% în 5 ani), cât și în cazul absolvenților de master (creștere de 2,50% în 5 ani).

7.3. Inserția în piața muncii

Rata de ocupare înregistrează valori semnificative în rândul absolvenților de studii superioare și crește pe termen mediu cu 6,3%. O tendință pozitivă se înregistrează și în cazul absolvenților neocupați, a căror procent scade aproape la jumătate pe termen mediu (cu 3,90%), o scădere înregistrându-se și în cazul absolvenților în afara forței de muncă (cu 2,50%).

Vârsta medie la absolvire pare să nu fie un factor determinant în ocupare, dar poate indica un grad mai mare de maturitate profesională și o acumulare de experiență relevantă în rândul absolvenților ocupați. Integrarea absolvenților neocupați în piața muncii este în accelerare. Vârsta medie a acestora a scăzut cu 0,38 ani în perioada în perioada 2018 - 2022. De asemenea, vârsta medie a absolvenților ocupați a crescut cu 2,06 ani, sugerând o maturitate sporită și o acumulare de experiență relevantă. Nu în ultimul rând, în cazul absolvenților aflați în afara forței de muncă s-a înregistrat o creștere ușoară (de 0,06 ani), care poate indica o posibilă reorientare profesională sau continuarea studiilor.

Diferența de gen persistă, cu un procent mai mare de absolvenți de sex masculin ocupați, dar se observă o tendință de diminuare a diferențelor în timp la nivel de licență. La absolvenții de master, diferența de sex privind ocuparea crește semnificativ (de la 1,60% la 21,70%). Diferența de sex privind absolvenții neocupați se diminuează în timp (de la +3,30% la -1,90%). O diferență semnificativă este la nivelul absolvenților în afara forței de muncă, unde procentul este mai mare în rândul absolventelor și crește cu 6,00% pe termen mediu.

Există o corelație semnificativă între timpul scurs de la absolvire și șansele de a fi activ pe piața muncii. Vârsta este un factor important care influențează șansele de a fi activ pe piața muncii, întrucât absolvenții mai tineri pot avea mai puține oportunități de angajare din cauza lipsei de experiență relevantă.

Nivelul maxim de educație atins de părinți nu are o influență semnificativă din punct de vedere statistic asupra situației absolvenților pe piața muncii. Faptul ca părinții au absolvit sau nu studii universitare nu influențează semnificativ șansele absolvenților de a fi activi pe piața muncii. Acest rezultat poate fi explicat prin faptul că accesul în învățământul superior este restrâns pentru tinerii provenind din familii cu un capital educațional foarte scăzut sau scăzut. De asemenea, acest lucru poate fi explicat și diversitatea factorilor care influențează integrarea profesională, educația părinților fiind doar unul dintre aceștia.

Rata de ocupare a absolvenților de licență crește semnificativ pe termen mediu (cu 10,30%), în timp ce în cazul absolvenților de master se înregistrează o ușoară scădere (de 1,60%). Scăderea ratei de ocupare a absolvenților de master este determinată de creșterea numărului celor care ies din forța de muncă.

Pe termen mediu, cele mai mari rate de ocupare se înregistrează în domeniile *Tehnologie și Inginerie, Arte și științe umaniste și Științe sociale și Jurnalism*. Cele mai mici rate ale ocupării se înregistrează în domeniile *Sănătate, Științe naturale (inclusiv Matematică) și Altele (Agricoltura, Silvicultura, Medicină Veterinară)*.

Rata de neocupare a absolvenților a scăzut indiferent de forma de proprietate a universității absolvite. Creșterea semnificativă a procentului de absolvenți ai universităților private situați în afara forței de muncă este cea care a determinat scăderea gradului de ocupare în rândul acestora.

Scăderea ratei de ocupare nu este determinată de evoluția pieței sau calitatea pregătirii absolvenților și de opțiunea acestora de a ieși din piața muncii (ex. concediu de creștere a copilului).

Datele evidențiază o ușoară reducere a fenomenului de supracalificare în timp, dar diferențele semnificative în funcție de domeniul de studiu și sectorul de activitate persistă. Procentul absolvenților supracalificați sau potențial supracalificați scade în timp cu 8,1%, fiind semnificativ mai mic în rândul absolvenților de master (42,6%) decât în cazul celor de licență (49,8%).

Domeniul de studiu și sectorul de activitate influențează semnificativ gradul de supracalificare sau potențială supracalificare. Cele mai mari procente de supracalificare se înregistrează în domeniile *Științe sociale și Jurnalism, Afaceri, Administrație* sau *Drept*. Sectoarele de activitate CAEN Rev. 2 cu cele mai mari rate de supracalificare sunt *I - Hoteluri și restaurante, L - Tranzacții imobiliare, K - Intermedieri financiare și asigurări și H - Transport și depozitare*.

Procentul absolvenților cu statut de liber-profesionist crește ușor pe termen mediu (cu 0,80%). Predilecția pentru liber-profesionism este mai mare în rândul absolvenților de licență (14,50%) decât în cazul celor de master (13,00%).

Există o orientare tot mai accentuată a absolvenților de studii superioare către sistemul public, care poate fi explicată de stabilitatea și predictibilitatea oferite de acest sector. În perioada analizată a fost înregistrată o tendință de creștere a numărului de absolvenți angajați în sistemul public (cu 4,5%). Absolvirea studiilor de master anticipează o carieră în sistemul public, cu o creștere de 10,10% a absolvenților din acest sector.

Îmbătrânirea forței de muncă înalt calificate este o problemă care necesită soluții pentru a menține competitivitatea economiei. Vârsta medie a absolvenților de studii superioare este în creștere, determinând un ritm mai accentuat de îmbătrânire a forței de muncă înalt calificate. Ritmul de creștere a vârstei absolvenților este mai mare în sectorul privat (4,26%) decât în cel public (2,29%).

7.4. Recomandări

Realizarea unor anchete privind dinamica forței de muncă înalt calificate este importantă în următorii ani, fapt pentru care participarea României la studiul Eurograduate 2026 este recomandabilă, inclusiv prin luarea în considerare a extinderii numărului de întrebări pentru a întregi perspectiva calitativă.

În paralel, este recomandabilă extinderea numărului de variabile utilizate în cadrul studiului care sunt acoperite prin seturi de date administrative. Acest lucru va conduce la o creștere a numărului de întrebări care pot fi chestionate în ceea ce privește perspectiva calitativă.

Este recomandabilă corelarea rezultatelor cu alte baze de date existente la nivelul Ministerului Educației sau, după caz, UEFISCDI, în vederea extinderii analizelor în acest sens. În plus, interconectări viitoare între RMU și PatrimVen, în vederea colectării unor seturi de date

suplimentare prin interoperabilitate, ar conduce la o perspectivă mai largă asupra fenomenului angajabilității absolvenților de studii superioare.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

ISBN 978-606-95918-0-2

U&Fiscoti
Publishing House